

ZEMĚDĚLSKÁ PŮDOHOSPODÁRSKA ŠKOLA

9

květen 2011
73. ročník

Expozícia tatranskej prírody

Digitální informační zdroje

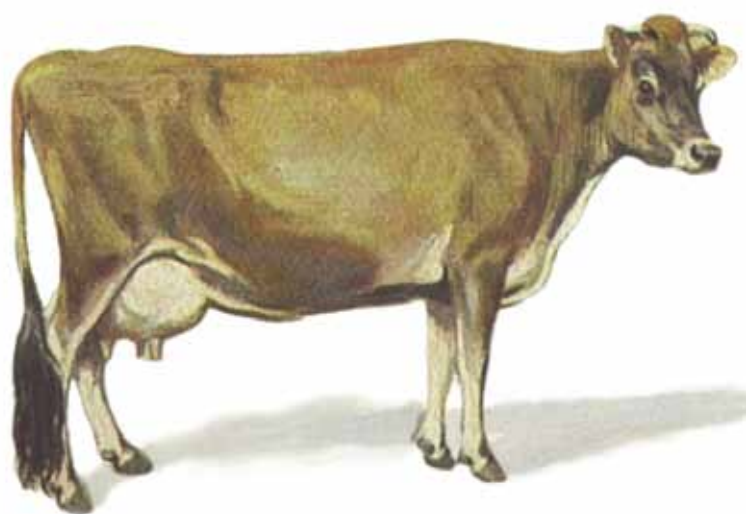
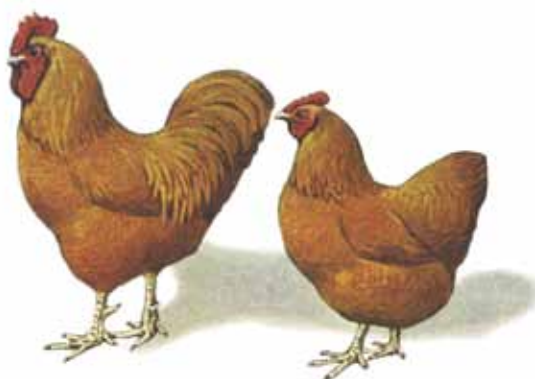
Bezpečnosť a kontrola
potravín

Jaroslav Mária Dudek

Další vzdělávání dospělých na školách

Program
Zelená škola

Soutěž
Tesař 2011

Informace o vzdělávání, poradenství a rozvoji venkova
Informácie o vzdelávaní, poradenstve a rozvoji vidieka

CELOSTÁTNÍ SOUTĚŽ ŽÁKŮ ZEMĚDĚLSKÝCH ŠKOL V BYSTRICI NAD PERNŠTEJNEM str. 7

PIATE VÝROČIE PROGRAMU ZELENÁ ŠKOLA V LIPTOVSKOM MIKULÁŠI str. 20

PARTNERSTVÍ V BELGII str. 17

SOUTĚŽ TESAŘ 2011 str. 22

NA EXKURZI V ANGLII str. 21

OPOČENSKÉ AKTIVITY str. 21

JAK SPRÁVNĚ POUŽÍVAT DIGITÁLNÍ INFORMAČNÍ ZDROJE

Jak učitelé, tak studenti a žáci využívají pro přístup k vyučovacím materiálům a k jejich šíření čím dál více digitálních technologií. Využívání síťových služeb a digitálních informačních zdrojů v současnosti představuje významnou součást pravidelného vyučování.

Přestože šíření studijních a jiných materiálů prostřednictvím sítí online má přínos pro kvalitu vzdělávání, nese s sebou i **nebezpečí porušování autorského práva** v případech, kdy se na zpřístupňování studijních materiálů vztahuje autorské právo.

Problematika autorských práv obecně patří k nejsložitějším právním oblastem. Autorský zákon (zák. 121/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů) pamatuje na situace, které často nastávají při vzdělávání, ustanovením o tzv. „**bezúplatných zákonných licencích**“. **Bezúplatné zákonné licence** může využít každý, kdo:

- cituje ve svém díle v odůvodněné míře výňatky ze zveřejněných děl jiných autorů,
- zařadí do svého samostatného díla vědeckého, kritického, odborného nebo do díla určeného k vyučovacím účelům, pro objasnění jeho obsahu, drobná celá zveřejněná díla,
- užije zveřejněné dílo v přednášce výlučně k účelům vědeckým nebo vyučovacím či k jiným vzdělávacím účelům.

Vždy je však nutno uvést jméno autora nebo jméno osoby, pod jejímž jménem se dílo uvádí na veřejnost, a dále pak název díla a pramen. Výjimka bezúplatné zákonné licence se vztahuje na všechny případy využití díla pro vzdělávací účely bez ohledu na to, zda je výuka poskytována běžně ve škole nebo tzv. komerčně za úplatu.

Ustanovení o omezení autorského práva pro účely školního využití lze poměrně jednoznačně vysvětlit a aplikovat na situace, kdy se výuka odehrává uvnitř školní budovy. Mnohem složitější situace nastává, pokud se výuka uskutečňuje dálkovými způsoby za využití informačních a komunikačních technologií. Může nastat situace, při které se sice jedná o tzv. školní využití díla, ale zároveň je k dílu umožněn (dálkový) přístup i jiným uživatelům např. prostřednictvím internetu, což už je v rozporu s autorským zákonem (např. umístění na veřejně přístupných webových stránkách školy).

V řadě zemí (včetně ČR) získává autor díla autorská práva automaticky. Bez ohledu na to, zda autor má zájem o ochranu svého díla (copyright), je každé dílo chráněno dle autorského zákona. („*Právo autorské k dílu vzniká okamžikem, kdy je dílo vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě.*“).

S internetem a výskytem velkého množství elektronických publikací se objevuje situace, kdy je v mnoha případech ochrana autorských práv „nadbytečná“. Mnozí autoři elektronických textů a jiných digitálních materiálů by přivítali, kdyby mohli uplatňovat pouze tu část práv, jež se jim hodí. **Uspořádání vztahů mezi autorem (elektronického) díla a jeho uživateli je možné řešit**

prostřednictvím licenčních ujednání – licenčními smlouvami. „*Licenční smlouvou autor poskytuje nabyvateli oprávnění k výkonu práva dílo užít (licenci) k jednotlivým způsobům nebo ke všem způsobům užití, v rozsahu omezeném nebo neomezeném.*...“ – zák. 121/2000 Sb. Uživatel i autor získávají stanovením podmínek licenční smlouvy jistotu pro užívání a způsob šíření díla.

Uzavírání licenční smlouvy mezi autorem (držitelem autorských práv) a uživatelem je nám známé především ze situací, které obvykle nastávají při instalaci programů (např. „*zaškrtněte, pokud souhlasíte s licenčními podmínkami používání programu*“). V tomto případě je uzavírána přímá licenční smlouva mezi dvěma subjekty.

Autorský zákon upravuje také možnost tzv. **veřejné licenční smlouvy**, která je reakcí na vývoj autorských práv v „digitální“ oblasti. Veřejná licenční smlouva je založena na předpokladu, že mezi autorem a uživatelem díla nemusí být uzavřena písemná licenční smlouva („*S přihlédnutím k obsahu návrhu nebo k praxi, kterou strany mezi sebou zavedly, nebo zvyklostem, může osoba, které je návrh určen, vyjádřit souhlas s návrhem na uzavření smlouvy provedením určitého úkonu bez vyrozumění navrhovatele tím, že se podle ní zachová, zejména, že poskytne nebo přijme plnění.*“).

V nedávné době (2009) se objevila v českém digitálním prostředí možnost využití licencí „**Creative Commons**“. Tento typ licencí je určen hlavně pro autory a uživatele elektronických děl. Licence jsou v souladu s autorským zákonem a hlavní myšlenku charakterizuje motto, které je uvedeno na titulní stránce domovské stránky projektu (<http://www.creativecommons.org/>): „*Sdílej – Remixuj – Znovu použij – Legálně*“. **Licence Creative Commons poskytují nástroje, které umožňují autorům, vědcům, umělcům a vzdělavatelům jednoduše opatřit výsledky své tvůrčivé práce takovou mírou svobody, jakou chtějí a zároveň dávají uživatelům takto označených děl jistotu, jakým způsobem lze dílo použít bez nebezpečí porušování autorského zákona.**

Z právního hlediska to v podmínkách ČR znamená, že každý, kdo užije dílo v souladu s licencí Creative Commons, zároveň automaticky uzavírá s autorem smlouvu, která ho k užití díla opravňuje. Česká verze licencí je dostupná na adrese <http://www.creativecommons.cz/>.

Licence Creative Commons je vhodná pro veškeré vzdělávací zdroje, které budou chtít pedagogové ponechat volně ke sdílení na internetu. Uživatel takového digitálního zdroje bude mít jistotu, že používání, změny a úpravy a veškerá manipulace s tímto digitálním vzdělávacím obsahem je v souladu s právním řádem ČR.

Ing. Jiří Husa, CSc., IVP ČZU Praha

Z JEDNÁNÍ VÝKONNÉ RADY

Asociace vzdělávacích zařízení
pro rozvoj venkovského prostoru

Po delší časové odmlce, kdy už se zkonkretizovaly další úkoly k řešení, se opět sešla 6. dubna výkonná rada a tradiční hosté na jednání v Humpolci. Po zahájení předsedou Asociace MGR. BŘEZINOU pokračoval program vystoupením hostů a členů rady – ředitelů škol.

Podle vedoucího oddělení vzdělávání a poradenství ING. DVOŘÁKA se na ministerstvu zemědělství schvaluje roční vzdělávací plán (finanční prostředky budou kráceny ve všech vzdělávacích oblastech); tematické úkoly MZe (vzdělávání) jsou schváleny, lze navázat na koncepci aktivit loňského roku i tevit nové aktivity týkající se vzdělávání; nebyly ještě schváleny funkční úkoly; z národních prostředků podporují dotační titul Školní závody; pokračuje spolupráce s trvalou vzdělávací základnou (TVZ) MZe – školy, které jsou zařazeny do TVZ, pořádají kurzy akreditované MZe a mají zájem o pokračování spolupráce, mohou požádat o prodloužení platnosti certifikátu na odboru výzkumu, vzdělávání a poradenství MZe.

O novinkách k dotačnímu titulu Školní závody (ŠZ) informovala ING. GOČÁLOVÁ působící ve stejném oddělení MZe. Příslušný dotační titul funguje již jedenáctý rok, u národních dotací MZe došlo ke snížení finančních prostředků o 50 %, výše podpory je max. 350 tis. Kč na ŠZ. Doporučuje prověřit platnost jmenovacích listin. V pěkné prezentaci ozřejmila některé důležité pojmy ze zákona a představila další činnosti směrem ke školám. Více z vystoupení na www.asven.cz.

Vedoucí oddělení vzdělávání ÚZEI DR. SÍVEK seznámil přítomné s postupem práce při plnění úkolu podpory resortního odborného vzdělávání, se spoluprací s Asociací, s ministerstvem zemědělství a školství, s agrární komorou (www.asven.cz). Z diskuze vyplynulo, že kraje při tvorbě koncepce odborného školství čekají na první impulz, na zpracování ministerstvem školství. To směrem k odbornému vzdělávání projevuje větší vstřícnost, ale o jednotlivých školách se rozhoduje v krajích. Správnému rozhodování krajů napomůže dobrá analýza pracovních potřeb.

Národní ústav odborného vzdělávání v zastoupení ING. HUSOVÉ a ING. SZEBESTOVÉ spolupracuje se školami v oblasti projektů, vzdělávacích programů, chystá se na monitoring maturitních zkoušek. Svou činnost zpřístupňuje na webových stránkách www.nuov.cz, nabízí i přehledné příručky. Otázky kolem ověřování a uznávání dalšího vzdělávání – celoživotního vzdělávání jsou k dispozici na www.narodnikvalifikace.cz.

Podle zástupkyně školské sekce Agrární komory ING. NEKVASILOVÉ mají zaměstnavatelé zájem o zvyšování kvalifikací. Národní soustava povolání 2 (NSP) a Národní soustava vzdělávání 2 (NSK) jsou státní zakázky, které nyní řeší konsorcium – Hospodářská komora ČR, Svaz průmyslu a dopravy ČR a Trexima. Agrární ko-

mora ČR s konsorciem spolupracuje a koordinuje činnost sektorových rad (SR), které spadají pod resort zemědělství, tj. SR pro zemědělství, SR pro potravinářství a krmivářství, SR pro vody, lesy a životní prostředí. NSP 2 řeší aktualizaci Katalogu povolání (typových pozic), NSK 2-SR vytváří nové nebo revidují stávající dílčí kvalifikace. Sektorová rada je tvořena zástupci zaměstnavatelů, je to nástroj zaměstnavatelů, jak stanovit kvalifikační úroveň – (znalosti a dovednosti) pro danou typovou pozici a působ ověření, aby byla dána stejná úroveň vzdělávání. Sektorová dohoda je dohoda mezi „klíčovými hráči“ (zaměstnavatelé, krajské úřady, úřady práce, vzdělavatelé, MPSV, MŠMT, rezortní ministerstva apod.) na trhu práce při řešení problémů (např. nedostatek) pracovní síly, celoživotního učení a vzdělávání při změně povolání v jiném oboru. Systém dílčí kvalifikace a sektorové dohody by měly řešit disproporce na trhu práce (nedostatky a přebytky v počtech pracovních sil). Vývoj ukazuje na snižující se počet žáků v počátečním vzdělávání, a to až o třetinu, na nedostatek žáků na středních i studentů na vysokých školách, což zapříčiňuje nedostatek pracovních sil ve výrobě.

Dalším důležitým bodem jednání byla spolupráce škol s celostátní sítí místních akčních skupin (MAS), o které do Humpolce přijeli informovat P. CHAROUSEK, předseda MAS pro oblast Vysočiny a ING. HIENL, ÚZEI Praha. Místní akční skupiny jsou společenství občanů, neziskových organizací, soukromé podnikatelské sféry a veřejné správy (obcí, svazků obcí a institucí veřejné moci), které spolupracují na rozvoji venkova, zemědělství a při získávání finanční podpory z EU a z národních programů, pro svůj region metodou LEADER (Liaison Entre Actions Développement de l'Économie Rurale neboli Propojení aktivit rozvíjejících venkovskou ekonomiku). V r. 2007 byla založena Národní síť Místních akčních skupin České republiky, samotná síť vznikla v r. 2005 jako neformální seskupení MAS pod názvem Národní síť rozvoje venkova. V současnosti působí v ČR 112 MAS. Více informací na www.nsmas.cz. Informace o činnosti MAS (a to nejen v ČR) zveřejňuje i časopis Zemědělská škola.

Základní informace o projektu OP VK ke vzdělávání učitelů odborných předmětů a poslední aktivity z této činnosti představil PHDR. HRADEČNÝ, který působí jako manažer projektu. Více o projektu najdete na webových stránkách Asociace www.asven.cz a v samostatném článku tohoto čísla.

Výkonná rada (pověřená podzimmní valnou hromadou) po vyhodnocení přínosu členství v EUROPEA (evropská asociace zemědělského školství) pro naše zemědělské školy jednohlasně

rozhodla ukončit členství Asociace v této organizaci a finanční prostředky použít jako příspěvky na odměny do soutěží škol.

ING. VALÁŠEK, ředitel SŠ zemědělské a VOŠ v Chrudimi informoval o chystaných oslavách zemědělského školství u příležitosti 150 let existence nejstarší rolnické školy s českým jazykem vyučovacím v Chrudimi. Asociace se Školskou komisí Agrární komory ČR a jubilující školou připravují k této příležitosti na podzim 2012 odborný seminář, kde předmětem jednání bude problematika středoškolského zemědělského vzdělávání v rámci uvažovaných témat (pracoval Ing. Rozman):

- 1) Vývoj zemědělství a zemědělského školského vzdělávání u nás
- 2) Současný obraz zemědělství v globalizovaném světě
- 3) Současný obraz zemědělce v globalizovaném světě

4) Aktuální stav našeho zemědělství

5) Současný stav zemědělského školského vzdělávání u nás

6) Perspektivy zemědělského školského vzdělávání – trendy předních zemědělských velmocí

V rámci této pro zemědělské školy významné akce se uvažuje o vydání rozsáhlejší publikace (už zpracované) autora Ing. Rozmana, která podrobně mapuje vývoj zemědělského školství a vzdělávání u nás a v nejrůznějších částech se věnuje činnosti a zajímavým osudům 140 osobností našich škol, o jejichž významu (i daleko za našimi hranicemi) nemáme často už ani tušení.

Termín příští Výkonné rady Asociace byl předběžně stanoven na úterý 14. 6. 2011 od 10 hodin ve Střední škole zemědělské a Vyšší odborné škole Chrudim.

akr

ZEMĚDĚLSKÁ ŠKOLA NA ŘECE BYSTŘICI

*Zemědělské školství má v Bystřici nad Pernštejnem tradici už od r. 1902. Snad i proto se tu vychovávají schopní zemědělci a loňský úspěch v odborném soutěžení sem v dubnu 2011 přivedl k obdobné akci žáky a učitele z celé České republiky. A mohl tak vzniknout z vyprávění ředitele školy pana **Mgr. Miroslava Nováka** následující článek.*

Současná Vyšší odborná škola a Střední odborná škola zemědělsko-technická se nachází v památkově chráněné budově postavené v letech 1959–1961 podle návrhu brněnského architekta Vladimíra Beneše, žáka jednoho z nejuznávanějších architektů a urbanistů 20. století Le Corbusiera, a patří k nejlepším realizacím naší poválečné moderní architektury na území České republiky.

Jak naplňuje tuto krásnou a účelnou budovu dnešní škola?

V roce 2002 byla zahájena etapa optimalizace školství kraje Vysočina a jedním z prvních kroků bylo sloučení školy s blíž-

kým zemědělským odborným učilištěm. To byl dobrý počín, školy patří k sobě, provázanost je zde určitě znát. Následovalo o dva roky později r. 2004 sloučení s odborným učilištěm, které sice až tak moc nespadá do zemědělství, ale spadá do technických oborů, ale i to je vyhovující. V roce 2005 byl přidán ke škole školní statek. Jeho postavení se různě měnilo a po zřízení krajů bylo dané, že v kraji Vysočina zůstane pouze dva školní statky – jeden v Humpolci a druhý v Bystřici. V Humpolci byla cesta „nastartovaná“ – veliký fungující školní statek. A v Bystřici?

Historie školního hospodářství je významná, první zmínka o existenci Nového Dvora pochází z 15. století, jeho vznik je datován o století dříve. V minulosti často docházelo ke změnám majitelů, vyvíjela se také stavební podoba objektů. V roce 1995 převzal Nový Dvůr do užívání školní statek Bystřice nad Pernštejnem. Až tehdy se zde začali chovat koně, do té doby převládal chov skotu. Dne 1. 1. 2006 se školní statek stal součástí tehdejší Střední zemědělské školy.

Co se školním statkem?

Z počátku se nevědělo, co s ním, jakou by měl mít podobu, nikdo do něho nechtěl dát peníze, jeho stav nebyl nejlepší... Až v nedávné době zasvítla zelená! V regionálním operačním programu žádá město ve spolupráci se školou o projekt přibližně za 150 milionů na revitalizaci školního statku. Tím nastane jeho „přesměrování na centrum zelených vědomostí“ podle podepsaného memoran-

da mezi školou, městem a ECEAT (evropské centrum pro rozvoj agroturistiky). Tento dlouhodobý projektový záměr tří partnerů si klade za cíl vytvořit odbornou studijní, výukovou a praktickou základnu pro šetrný cestovní ruch, obnovitelnou energetiku a další činnosti a technologie pro udržitelný rozvoj. V kraji tak zůstane jen jeden školní statek v Humpolci. Škole by ale nová organizace převedená na město měla rovněž sloužit, řekla si, co by pro praxi potřebovala – požadovala drobné malochovy, rostlinnou výrobu... Zařízení nebude sloužit jenom zemědělství, převažovat má ekologický přístup, ukázky nejrůznějších alternativních ekologických zdrojů.

Vraťme se ke škole

V r. 2005 byla dokončena optimalizace školství, kdy vznikla jedna firma, která se v současnosti jmenuje VOŠ a SOŠ zemědělsko-technická. V letošním školním roce má 450 žáků a studentů. Vyšší odbornou školu navštěvuje 70 studentů ve tříletém studiu oboru Agroturistika. Do 1. ročníku přijímají 30 – 35 uchazečů, pak to postupně klesá, končí kolem 20 studentů. Úspěšně se drží, Česká školní inspekce vyjadřuje chválu. Dále škola nabízí vzdělání speciálního učňovského školství – obory Kuchařské práce a Zámečnické práce ve stavebnictví, pak 3leté učební obory – Automechanik, Mechanik opravář-svářeč a teď nově zřizuje Zámečnický strojný výroby. O absolventy je zájem, vznikající technické firmy ve městě přicházejí s požadavkem na zaměstnance, ze školy ve Žďáru se do Bystřice pracovníci málo vraceli.

Ze čtyřletých maturitních oborů „držíme“ agropodnikání. Jeho existence už byla malinko na hraně, zájem je velmi malý, ale potřeba velká! Tady je třeba se trochu zastavit... V 90. roce a s příchodem automatizace se začalo i se zrušováním v zemědělských odvětvích. I po propouštění pracovní kapacita v podnicích stačila, zůstali spíše ti šikovní. Ale v současné době populace zestárla, při změnách nebyl ani potenciál na vzdělávání nových pracovníků.

Teď se zjišťuje, že skutečně chybějí kvalifikované síly, které zatím ani nikdo moc nezaplátí. Ale beznadějně to nevypadá. Tady v okolí působí soukromě hospodařící zemědělci, ti to vidí, situaci znají. Jsou to jednak zdejší absolventi, kteří podporují další vzdělávání, pak jsou to absolventi kurzů pro výkon obecných zemědělských činností (škola kurzy pořádá) a i ti si uvědomují nutnost vzdělání, aby mohli „dosáhnout na dotace“. Těm všem záleží na bystřické škole, dělají ji dobrou reklamu a vědí, že i své děti k nám pošlou.

To jsou všechno motivy, pro které chtějí v každém případě studijní obor Agropodnikání zachovat. V tomto směru má pan ředitel dobrý pocit, oprávněně se domnívá, že za jiného vedení, které by se chovalo manažersky komerčně natvrdo, by tento zemědělský obor byl zrušen, poněvadž je samozřejmě „drahý“.

A jak se vyvíjel zemědělský obor?

Nejprve se na škole vyučoval obor pěstitel-chovatel, žáků byly plné dvě třídy. Jak žáků ubývalo, zavedl se obor pěstitelsko-chovatelský, s dalším úbytkem ekonomika zemědělství a výživy. „Jednoho krásného dne“ po složitém domlouvání s ministerstvem školství zkusili management cestovního ruchu... , přišlo 50 přihlášek, na agropodnikání 14. Nepřijatým uchazečům nabídli obor agropodnikání s tím, že mohou později přestoupit. Někteří se s problematikou zalíbila a v oboru nakonec zůstali.

Jako dobré řešení se ukázalo zapojení do projektu adaptabilní škola. V Bystřici vycházeli z toho, že „žáci leckdy ani neví, co chtějí“. Ve spolupráci s Národním ústavem odborného vzdělávání a s ministerstvem školství udělali pro přijaté žáky společný stejný ročník, kde všichni nahlédli, co je agropodnikání, co je management, vyzkoušeli si každý obor i v rámci praxe. Škola jim dávala jako na vybranou a když už učitelé žáky trošičku poznali, tak je „tlačili“ dál podle jejich schopností. Management je složitý, je třeba zvládnout dva cizí jazyky. Ten, kdo na to neměl, ale byl zase manuálně šikovný, tak mu radili agropodnikání. Najde dobré uplatnění, k maturitě se také dostane, ale lépe, protože ho víc baví práce a třeba ty cizí jazyky, které jsou naopak u managementu potřeba. Tímto způsobem a pomocí projektů se pedagogům podařilo „přesměrovat“ žáky ke studiu podle jejich schopností a obor Agropodnikání udržet.

Vyšší odborná škola

Jak už jsme se výše zmiňovali, součástí bystřické zemědělské je i vyšší odborné studium, obor Agroturistika. A jaká je budoucnost vyšších odborných škol? V situaci, kdy je hodně středních škol, boj o žáka, konkurence mezi VŠ bakaláři a studenty VOŠ (na VŠ se neplatí školné – na VOŠ ano, na VŠ je titul před jménem – na VOŠ za jménem, dále rozdílné platové zařazení absolventů VOŠ a VŠ...), je pan ředitel Novák trochu skeptický. Už tu byla tendence VOŠ zrušit, mj., že nezapadají do systému EU. Vzpomíná na nedávný velký problém s obnovením akreditace, zmiňuje i projekt transformace VOŠ do VŠ, do kterého se zapojily jen některé školy, a který oni také zvažovali. Ale zatím svou „vošku“ obhájili, jsou jedinou školou s tímto oborem v České republice.

Výhledy středního odborného školství

Povídání o škole moc optimisticky nekončíme – dětí je málo. Prvně se bude muset řešit systém omezování středních škol, následně vysokých, protože podle demografické křivky by měl počet dětí ještě dva roky klesat, pak asi 10 let stagnovat, následně by měl jít nahoru, ale jen do té úrovně, co jsme teď, nikdy (předpoklad do r. 2065) ne více než teď. Pan ředitel ale ani po této úvaze neklesá na mysli – v úvodu článku zmiňovaná a v samostatném příspěvku popisovaná celostátní soutěž žáků studijního oboru agropodnikání může všechny naplňovat naději, – alespoň pro nejbližší budoucnost.

akr

CELOSTÁTNÍ SOUTĚŽ ŽÁKŮ ZEMĚDĚLSKÝCH ŠKOL V BYSTRICI NAD PERNŠTEJNEM

Uplýnulo už 12 let od doby, kdy se ve Starém Městě u Uherského Hradiště uskutečnil nultý zkušební ročník soutěže žáků středních zemědělských škol studijního oboru agropodnikání. Soutěž měla ale dobrý oblas, a tak byla „nastartována“ nová, dnes už významná tradice. Následovaly rok po roce soutěže na školách v Táboře, Rožnově pod Radhoštěm, Opavě, Hořovicích, Rakovníku, Olomouci, Hořicích, Benešově, opět v Táboře a Benešově, v Přerově a v letošním roce v Bystrici n. P. Školy nejsou vybírány náhodně, ale podle nepsaných pravidel soutěž zajišťuje ta škola, jejíž žák zvítězil v předchozím ročníku.

Každým rokem získává soutěžení na popularitě, pro vítěznou školu je to vyznamenání, ale zároveň i náročná práce. Letos se této pocty ujímá Vyšší odborná škola a Střední odborná škola zemědělsko-technická v Bystrici nad Pernštejnem. Soutěže se zúčastňuje už stabilní počet škol, na setkání se těší doprovázející pedagogové – učitelé praxe a odborných předmětů, velký zážitek je to i pro soutěžící ze 4. ročníků (vždy jeden žák za školu). Tentokrát ve dnech 14. a 15. dubna přijeli účastníci ze škol v Benešově, Březnici, Českém Těšíně, Frýdlantu, Horšovském Týnu, Hořicích, Humpolci, Chrudimi, Kadani, Klatovech, Kostelci n. O., Lanškrounu, Opavě, Písku, Poděbradech, Přerově, Rožnově p. R., Starém Městě, Strážce, Táboře, Třebíči, Vyškově, Znojmu a Žatci.

Už dlouho se apríl tak nepředvedl – v předvečer konání soutěže chumelilo a po oba soutěžní dny panovalo „svěží počasí“. Ale odhodlání a dobrou náladu to nikomu nevzalo. Slavnostní zahájení se uskutečnilo v pěkném kulturním sále domova mládeže bystrické školy. Soutěžící a učitelé se seznámili s dvou denním programem a vyslechli si informace o škole i povzbudivá slova od ředitele školy Mgr. Miroslava Nováka, hlavního organizátora soutěže Ing. Miroslava Krejčího i od přítomných hostů. Ještě před polednem proběhla obhlídka tratě jízdy zručnosti a po dobrém obědě ve školní jídelně nastalo oficiální zahájení praktické části soutěže a přesun jednotlivých soutěžních skupin po pěti účastnících na pracoviště. Dobré organizaci napomáhaly zdejší studentky, které každou skupinu provázely.

Praktická soutěž zahrnovala jízdu zručnosti s traktorem s přívěsem, dále oblast chovu hospodářských zvířat, pěstování rostlin, mechanizace a ekonomiky. Jízda zručnosti se konala na nedaleké parkovací ploše a trasa obsahovala 12 soutěžních prvků. Tato soutěž patří k tem náročnějším, více než třetina soutěžících činil problém časový limit jízdy. Chovatelská část obsahovala stanovení krmné dávky pomocí počítačového programu a poznávání krmiv a plemen hospodářských zvířat; „rostlinka“ – určování plevelů a poznávání semen a hnojiv, v mechanizaci soutěžící poznávali jednotlivé součásti strojů, prováděli výpočty, v ekonomice je čekaly výpočty

Pedagogický doprovod měl svůj vlastní program. Učitelé vyjeli na odbornou exkurzi do ekologické farmy Habří, Moravské Pavlovice doplněnou odborným výkladem a ochutnávkou výrobků, při návratu si prohlédli expozici zemědělských strojů i další školní pracoviště. Společný večer v areálu školy

Slavnostní zahájení soutěže

Pedagogové a žáci ze soutěžících škol v kulturním sále

Obhlídka tratě jízdy zručnosti s traktorem

Jízda zručnosti nikdy nepatří mezi snadné disciplíny, odvaha ale nechyběla ani děvčatům

Určování vzorků krmiv a poznávání plemen

Stanovení krmné dávky

Praktická část v rámci mechanizace

Ekonomické výpočty

Učitelé při prohlídce odborných učeben

Školní areál, na obzoru vpravo školní statek

Penzion s restaurací je součástí ekologické farmy Habří. Z vlastního chovu ovcí zpracovávají mléko na sýr, masnému skotu plemene Aberdeen Angus se daří na okolních pastvinách.

Ve školním areálu byla připravena expozice zemědělských strojů firmy John Deere

(při opékání selete) byl pro všechny časem příjemného posezení, sdělování dojmů i zkušeností, žáci měli navíc i nabídku sportovních aktivit.

Druhý den hned od rána soutěž pokračovala ve školních učebnách teoretickou částí, a to odbornými testy, opět z předmětů pěstování rostlin, chov zvířat, ekonomika a mechanizace.

I páteční dopoledne čekal učitele zajímavý program, absolvovali prohlídku historického hradu Pernštejn s průvodkyní –

absolventkou zdejší školy, zastavili se u Vírské přehrady na řece Svatce – zásobárny pitné vody a nakonec na školním statku (více o něm v samostatném článku o bystrické škole).

Na odpoledním slavnostním vyhlášení výsledků se opět všichni sešli v kulturním sále školy. Ocenění si zaslouží všichni soutěžící, ale někteří z nich byli nejlepší. Velké poděkování patří i učitelům odborných předmětů za dobrou přípravu žáků a samozřejmě bystrické škole za organizaci celé pěkné soutěže!

Vstup do školního statku

Prohlídka hradu Pernštejn

Přehradní nádrž Vír

Celková vítězová soutěž

1. místo Michal Skalický, VOŠ a SZeŠ Benešov
2. místo Josef Klekar, VOŠ, SOŠ a SOU Kostelec n.O
3. místo Vojtěch Klouda, SOŠ a SOU Znojmo

Vítězové jízdy zručnosti

1. místo Vojtěch Klouda, SOŠ a SOU Znojmo
2. místo David Indra, SZeŠ Lanškroun
3. místo David Krejčík, SOŠS a SOU Kadaň

Vítězové praktické části

1. místo Michal Skalický, VOŠ a SZeŠ Benešov
2. místo Josef Klekar, VOŠ, SOŠ a SOU Kostelec n.O.
3. místo Tomáš Daněk, SOŠ a G Staré Město

Vítězové teoretické části

1. místo Michal Skalický, VOŠ a SZeŠ Benešov
2. místo Vendula Kamanová, ČZA Humpolec
3. místo Martin Suchý, VOŠ a SZeŠ Hořice

Slavnostní předávání cen

Vítězové teoretické části soutěže

Děvčatům ještě květina za kuráž

Vítězná škola obdržela putovní pohár, ocenění žáci menší poháry a pěkné praktické dárky. Soutěžící tu získali cenné zkušenosti, navázali i nová přátelství, a učitelé – ti už se většinou znají a těší se na další setkání.

Na shledanou v příštím roce (už potřetí) v Benešově!

akr

Vítězové jízdy zručnosti

Úspěšní byli všichni

Celková vítězová soutěž

DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH NA ŠKOLÁCH

ve spolupráci s Ministerstvem zemědělství

Ministerstvo zemědělství aktivně podporuje další vzdělávání dospělých na resortních školách.

Nabízí školám možnost zapojit se do širokého spektra vzdělávacích aktivit: pořádat kurzu pro výkon obecných zemědělských činností v rozsahu 300 hodin, který je jednou z možností jak získat **minimální zemědělskou kvalifikaci**, vyžadovanou pro poskytnutí dotace v rámci PRV opatření I. 3. 2. Zahájení činností mladých zemědělců; pořádat kurz pro získání **odborné způsobilosti pro provádění inseminace**.

V letošním roce byla resortním školám nově nabídnuta možnost zapojit se do konání kurzů pro získání **odborné způsobilosti pro nakládání s přípravky na ochranu rostlin**. V současné době existují dva typy kurzů v rozsahu 40 hodin a 8 hodin. Kurzy vyplývají ze zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči. Zákon ukládá osobám, které nakládají s přípravky na ochranu rostlin, že musí mít pro tuto činnost zabezpečenu odborně způsobilou fyzickou osobu, tj. která je držitelem osvědčení.

V roce 2011 končí platnost některých osvědčení. Pro získání nového osvědčení je nutné složit zkoušku před komisí nebo prodloužit platnost stávajícího osvědčení absolvováním 8 hodinového kurzu. Ministerstvo zemědělství pověřilo 20 vzdělávacích institucí pro konání odborných kurzů k získání znalostí správné praxe v ochraně rostlin a bezpečného zacházení s přípravky. Seznam vzdělávacích institucí

s kontakty je zveřejněn na webových stránkách eAgri. Pro pověřené vzdělávací instituce je stanoven věcný obsah kurzů, připraven vzor osvědčení a formulář pro vedení jednotné evidence absolventů kurzů, který se zasílá na příslušné kontaktní místo Státní rostlinolékařské správy. Kontaktní místa též slouží jako infopult. Lektoři zde mohou získat odborné informace z oblasti ochrany rostlin.

V současné době se připravuje implementace směrnice Evropské rady a parlamentu 2009/128/ES, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství za účelem dosažení udržitelného používání pesticidů, a která si vyžádá nastavení nového systému odborné přípravy.

Domníváme se, že propojení škol s potřebami praxe v oblasti dalšího vzdělávání dospělých je velice výhodné pro všechny účastníky vzdělávacího procesu, frekventanty, centrální instituce i školy. Výhody spočívají v dobré regionální dostupnosti, cenové výhodnosti kurzů, pružné reakci škol na plnění termínů. Lektoři, zpravidla učitelé odborných předmětů, jsou formou odborných školení seznámeni s posledními novinkami v dané oblasti, které mohou uplatnit i při výuce žáků. Další odborné vzdělávání dospělých zvýší prestiž dané školy v regionu.

Ing. Ludmila Gočálová, MZe ČR

BYL ZAHÁJEN PROJEKT

„Zvýšení odborných kompetencí učitelů v profilových zemědělských předmětech“

V sídle Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru v Humpolci proběhlo 10. března 2011 zahajovací setkání projektového týmu, který bude pracovat v projektu „Zvýšení odborných kompetencí učitelů v profilových zemědělských předmětech“. Je tak završena dlouhodobá snaha o získání prostředků z ESF, které by podpořily provedení potřebných změn ve výuce odborných zemědělských předmětů.

Projekt reaguje na výzvu MŠMT v oblasti podpory 1.3 – Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení, konkrétně na podaktivitu „Zvyšování odborných kompetencí pedagogických pracovníků škol a školských zařízení v oborech Zemědělství a lesnictví a Zdravotnictví“. Výzva byla vyhlášena na jaře 2010 a po odmítnutí ministerstvem

zemědělství stát se žadatelem se Asociace rozhodla požádat o podporu sama, a to s podporou Agrární komory ČR. Žádost Asociace byla loni na podzim ministerstvem školství schválena a z operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost jí byla přidělena finanční podpora ve výši 5 346 328, 64 Kč.

Základním cílem zahájeného projektu je komplexní přepracování metodiky výuky odborných předmětů na středních zemědělských školách nebo středních školách vyučujících agropodnikání či příbuzné obory tak, aby vyhovovaly potřebám současné praxe. Jako velice vhodné se ukázalo provedení předprojektového průzkumu v členských školách Asociace, což pomohlo mnohem přesněji vymezit cílovou skupinu a její potřeby a vedlo ke stanovení základních cílů a výstupů tohoto projektu.

K dosažení těchto cílů bylo třeba vytvořit autorské týmy. Aby bylo zajištěno jejich kvalitní složení, bylo ještě před zahájením umožněno zájemcům o práci v těchto týmech přihlásit se a zúčastnit se výběru. Vybrány byly dva autorské týmy, jeden pro oblast pěstování rostlin (a vše co s tím souvisí), druhý tým má na starosti vše, co souvisí s chovem zvířat. Obě skupiny budou spolupracovat i na vzájemných mezipředmětových vztazích.

Výsledkem budou 2 moduly multimediálních metodik výuky odborných předmětů pro odborné školy vyučující agropod-

nikání či příbuzné obory. Každý modul bude mít 3 kapitoly v následujícím členění:

Chov zvířat: Anatomie a fyziologie hospodářských zvířat,
Obecná zootechnika, Speciální zootechnika.

Pěstování rostlin: Základní činitele zemědělské prvovýroby,
Agrotechnika a ochrana zemědělských plodin,
Speciální rostlinná výroba.

Každá kapitola bude předmětem samostatného dvoudenního školení ve specializovaných školících centrech vybavených příslušnou technikou, pomůckami a potřebným profesním zázemím (Humpolec, Děčín, Tábor, Chrudim, Rajhrad). Pedagogové tedy budou komplexně proškolení v tom, jak tyto nové metody výuky realizovat v praxi.

Projekt potrvá 3 roky a bude ukončen 28. února 2014.

PhDr. Aleš Hradečný
hlavní manažer projektu

METODICKÁ POMŮCKA

– nástroj ke snížení měř neshod v oblasti Kontroly podmíněnosti (CC)
a rizika postihů za jejich neplnění

Od 1.1. 2009 je v České republice zaveden, již dříve avizovaný, systém Kontrol podmíněnosti (Cross Compliance), někdy nazýván „křížová shoda“ či „křížové plnění“. Metodici Ústavu zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI) vypracovali s předstihem pomůcku, pomocí které si zemědělec může zjistit stav podniku v oblasti plnění povinných požadavků na hospodaření a dodržování standardů Dobrého zemědělského a environmentálního stavu. S touto pomůckou již 4. rokem pracují především akreditovaní poradci ministerstva zemědělství, neboť zhodnocení stavu podniku podle této metodické pomůcky, je nedílnou součástí dotované poradenské služby.

Vstup České republiky mezi státy EU znamenal v oblasti legislativní povinnost zpracovat znění směrnic a nařízení EU do národní legislativy. Tento proces je i v současné době náročný a vyžaduje neustále sledování změn a jejich implementaci do českých právních předpisů. Legislativní změny se dotkly všech oblastí národního hospodářství, zemědělství nevyjímaje.

Do oblasti, kde došlo k největším změnám a nejvíce se dotkly zemědělců, patří povinnost dodržovat **povinné požadavky na hospodaření** (Statutory Management Requirements – SMR) a **standardy Dobrého zemědělského a environmentálního stavu** (Good Agricultural and Environmental Conditions – GAEC). Povinné požadavky (SMR) jsou požadavky uvedené ve vybraných člancích 18 směrnic a nařízení ES z oblastí životního prostředí, veřejného zdraví, zdraví zvířat, zdraví rostlin a dobrých životních podmínek hospodářských zvířat. Standardy GAEC představují normy hospodaření spojené s uchováním kvality půdy, s minimální úrovní péče o ni, s ochranou vody i hospodaření s ní.

Trochu historie

Vytvoření podmínek pro vznik povinných požadavků na hospodaření (SMR) a standardů Dobrého zemědělského a environmentálního stavu (GAEC) je nutno hledat již v 90. letech minulého století. Politika EU zaměřená na dotování produkce postupně ztrácela na významu a stala se přežitou. Hledaly se nové cesty, nové strategie pro zemědělský sektor. Strategie byla předložena r. 1997 v dokumentu Agenda 2000, který se zaměřil na období let 2000–2006. Je to výsledek pokračujících reforem z r. 1992.

Agenda 2000 byla přijata v Berlíně v březnu 1999. Spočívala ve snižování intervenčních cen u hlavních komodit (obilí, hovězí maso, mléko). Tento výpadek byl naopak kompenzován vyššími přímými platbami nezávislými na produkci. Dalším cílem těchto plateb bylo podpořit tržní chování zemědělců, klást větší důraz na kvalitu a bezpečnost potravin a zaměřit činnost zemědělců na zvýšenou ochranu životního prostředí a na dobré zacházení se zvířaty a vytvoření vhodných podmínek pro

jejich chov. Nově se Společná zemědělská politika (SZP) začíná zabývat problematikou venkova.

Dne 26. června 2003 přijali ministři zemědělství členských států EU v Lucemburku reformu SZP, která nastolila nový způsob podpory zemědělců v Evropské unii. V podstatě šlo o uvedení nastíněných opatření z Agendy 2000 v život a stanovení podmínek Cross compliance jako povinnou součástí budoucí SZP. Mezi hlavní zásady reformované SZP patří především povinnost zemědělců dodržovat navržené požadavky a standardy. Navrhovány jsou i programy se zaměřením na ekologickou produkci. Bylo vybráno 18 směrnic a nařízení ES z oblasti životního prostředí, bezpečnosti potravin, zdraví zvířat a rostlin, dobrého zacházení se zvířaty, které bude muset zemědělec dodržovat. Při porušení a nedodržování jejich vybraných částí je možné ze strany státu přistoupit ke snížení, v krajním případě k neposkytnutí vybrané podpory.

Staré země EU měly za povinnost systém Cross compliance (CC) přijmout v letech 2005–2007. Nové přistupující země po přípravném období – nejpozději od r. 2009. Pro tyto země byly stanoveny etapy, ve kterých budou jednotlivé části systému CC přijímat. Pro Českou republiku končí tento proces 1. 1. 2013.

Vznik pomůcky

Protože všechny povinnosti vyplývající z výše uvedených metodických oblastí, včetně obecných zásad správné zemědělské praxe, musí zemědělci dodržovat, pokud chtějí čerpat v plné výši podpory ze zdrojů EU, rozhodl se kolektiv poradců metodiků Ústavu zemědělské ekonomiky a informací v Praze připravit metodickou pomůcku koncipovanou jako balíček kontrolních listů. Kontrolní listy jsou určeny k tomu, aby si zemědělci svépomocí dokázali ve vlastním podniku provést kontrolu současného stavu v plnění povinností v jednotlivých oblastech systému CC, tj. plnění obsahu výše zmíněné legislativy a zjištění případných neshod.

Vypracování metodické pomůcky „*Hodnocení jakosti hospodaření zemědělského podniku se zaměřením na dodržování zákonných požadavků EU, správné zemědělské praxe a legislativy ČR*“ vychází z potřeb zemědělské praxe. Zemědělec zatížen každodenními starostmi s řízením zemědělského podniku nemá dostatek času na prostudování obsáhlých legislativních materiálů. Je nutné si uvědomit, že se jedná o velké množství informací, které nejsou určeny pouze zemědělské prvovýrobě, a proto byly jednotlivé směrnice a příslušná česká legislativa rozpracovány do okruhů otázek tak, aby postihly veškerou problematiku se kterou se může zemědělec ve svém podniku a podnikání setkat. Zemědělec si z „balíčku“ vybírá a vyplňuje pouze ty kontrolní listy, které tematicky souvisejí s výrobním zaměřením jeho podniku.

Cílem zpracování „Pomůcky“ bylo vložit do rukou českých zemědělců (obdobně jako je tomu např. v Německu) nástroj,

prostřednictvím kterého mohou v co nejkratší době a s co nejnižšími výdaji připravit své zemědělské podniky na plnění požadavků v systému Cross compliance. Pomocí této metodické pomůcky si může zemědělec zkontrolovat nejen plnění vybraných **povinných požadavků na hospodaření (SMR)** a **standardů Dobrého zemědělského a environmentálního stavu (GAEC)**, ale i plnění a dodržování zákonných požadavků daných naší národní legislativou.

Struktura pomůcky

Při sestavování této pomůcky se vycházelo z toho, aby ovládnání bylo jednoduché, mělo jasnou strukturu, umožňovalo snadnou orientaci, bylo interaktivní a nevyžadovalo použití nových programů. Volba padla na použití programu EXCEL, který splňoval požadované parametry a je obsažen v balíku Microsoft Office, který je součástí každého počítače.

Pomůcka je rozdělena do několika částí:

1. Úvod, přehled, legislativa, návod
2. GAEC
3. Právníká a fyzická osoba
4. Ochrana rostlin
5. Ochrana vod
6. Kaly
7. Les

Ad 1) Pro ovládnání pomůcky je nutno mít nainstalované některé funkce programu Excel. Jak je nainstalovat a jak je používat, je uvedeno v úvodní části a v návodu. Záložka legislativa podává přehled všech směrnic EU a české legislativy, která s těmito směrnici souvisí.

Ad 2) V této části jsou řešeny standardy dobrého zemědělského a environmentálního stavu. Každý členský stát má za povinnost od r. 2004 definovat na národní úrovni tyto standardy jako podmínku pro poskytování přímých plateb. Tyto podmínky vyšly nařízením vlády ČR. Je zde zahrnuto znění jednotlivých standardů GAEC a kontrolní otázky.

Ad 3) Tato poměrně rozsáhlá kapitola zahrnuje podstatnou část směrnic EU. Zpracované otázky postihují Naturu 2000, ochranu podzemních vod, bezpečnost potravin a krmiv, označování a evidenci zvířat, používání veterinárních přípravků a léčiv u hospodářských zvířat, oblast welfare. Formou otázek je zpracována problematika přepravy zvířat, veterinárních požadavků na ochranu zvířat. Část otázek je zaměřena i na stavby a použité technologie s obecnou platností.

Ad 4) Problematikou používání přípravků na ochranu rostlin, požadavky na mechanizační prostředky a skladování přípravků se zabývá tento list.

Ad 5) Důležité otázky – ochrana vod se věnuje tento list. List řeší ochranu vod z hlediska vodního zákona a z pohledu nitrátové směrnice.

Ad 6) Otázky kalů z čistírny odpadních vod (ČOV) a hospodaření s nimi lze nalézt v tomto listě. Tato problematika vzroste na významu vzhledem k závazku ČR mít ČOV k každé obci nad 2000 obyvatel.

Ad 7) Tento list zahrnuje problematiku týkající se lesnictví. Obsahuje podklady z listů RV a je doplněn legislativou týkající se lesů.

Kritériem rozčlenění kontrolních listů pro živočišnou výrobu byl druh hospodářského zvířete. Vzniklo tak 9 hlavních kontrolních listů: TUŘI, BĚŽCI, PRASATA, DRŮBEŽ, KONĚ A OSLI, OVCE A KOZY, RYBY, VČELY a FARMOVÉ CHOBY.

Druh *Tuři* byl dále rozdělen na kategorie: dojnice, jalovice, telata, výkrm býků a krávy bez tržní produkce mléka. Druh *Drůbež* byl rozdělen na kategorie: obohacené klecové chovy, neobohacené klecové chovy, alternativní chovy, odchov kuřic, výkrm na maso, krůty, kachny a husy. Druh *Prasata* byl rozdělen na kategorie: prasnice, prasnice vysokobřezí, prasata v odchovu, výkrm prasat, kanci a plemenné prasničky. Druhy

Běžci, Koně a Osli, Ovce a Kozy nebyly pro nízký počet otázek členěny na kategorie. Totéž platí pro *Ryby, Včely* a *Farmové chovy*. Pro snazší orientaci jsou jednotlivé druhy a kategorie označeny barevně: Skot – červeně; Běžci – fialově; Prasata – zeleně; Drůbež – modře; Koně a osli – hnědě; Ovce a kozy – žlutě; Farmové chovy – šedě; Ryby – oranžové; Včely – světle oranžové.

Na spodní liště v jednotlivých listech je platná legislativa EU, poslední platné znění českých zákonů, nařízení, vyhlášek, z kterých je čerpáno při tvorbě odkazů.

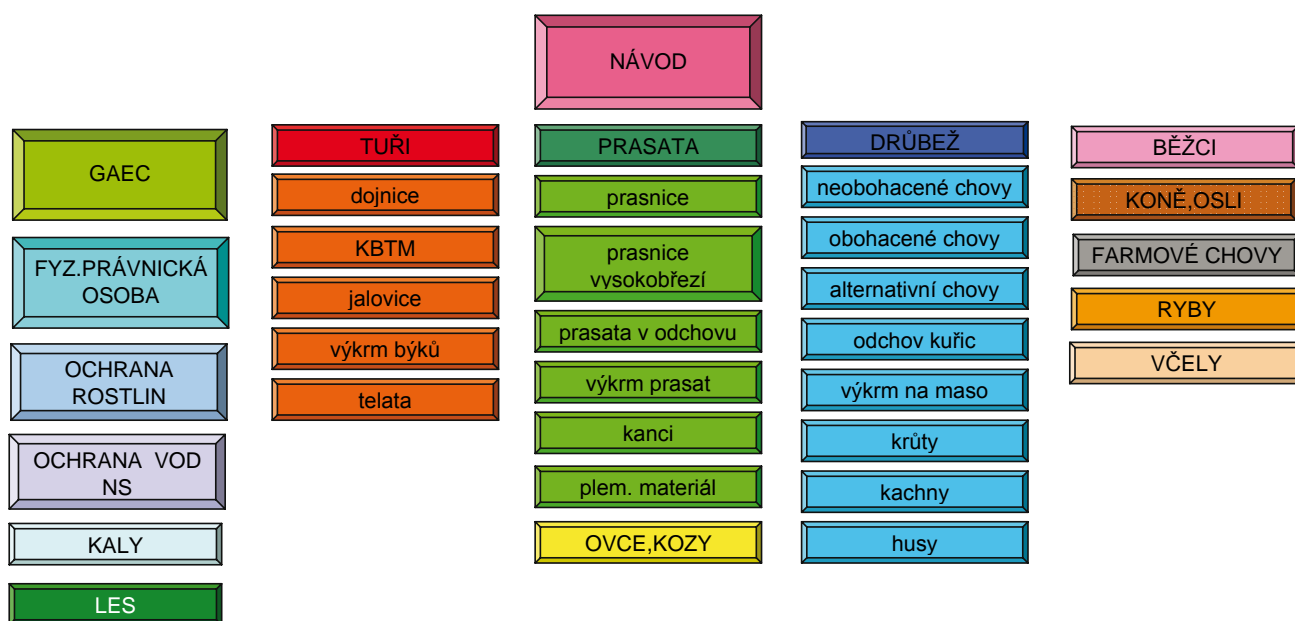
Práce s pomůckou

Vstup do celého systému lze provést prostřednictvím listu Přehled. Po kliknutí na vybranou oblast se uživatel dostane přímo na vybranou oblast, ve které může procházet jednotlivé kontrolní otázky související s danou problematikou. Další možnost pohybu je dána výběrem na spodní liště, kde jsou jednotlivé listy popsány a označeny stejnými barvami jako v přehledu. Pro snazší práci v terénu (stáji) existuje možnost vytisknutí jednotlivých listů.

Vzhled přehledu:

HODNOCENÍ JAKOSTI HOSPODAŘENÍ ZEMĚDĚLSKÉHO PODNIKU SE ZAMĚŘENÍM NA DODRŽOVÁNÍ ZÁKONNÝCH POŽADAVKŮ EU, SPRÁVNÉ ZEMĚDĚLSKÉ PRAXE A LEGISLATIVY ČR

Pozn.: použijte funkce tlačítek pro navigaci v souboru

Požadavky na dodržování legislativy jsou uvedeny ve formě otázek na jednotných formulářích, které platí pro všechny sledované oblasti. Jsou formulovány tak, že je na ně možno odpovědět kladně nebo záporně. Pokud se chce zemědělec dozvědět více o určitém §, lze kliknout na jeho znění a je automaticky přeměřován na úplné znění § daného zákona. Zpět do listu se dostane pomocí nainstalované funkce, šipky Zpět.

Text jednotlivých kontrolovaných požadavků z oblasti SMR je v listech označen tučným proloženým písmem a na pravé straně označen červeně. Je zde uvedeno jejich přesné znění v souladu s vyhláškou č. 479/2009 Sb. v platném znění k 1. 1. 2011. Ty budou kontrolovány dozorovými orgány při návštěvě v podniku, pokud se kontrola bude týkat jen dodržování povinných požadavků na hospodaření (SMR). Ostatní otázky se týkají národní legislativy, kterou je zemědělec rovněž povinen dodržovat. Obdobným způsobem jsou zpracovány i standardy Dobrého zemědělského a environmentálního stavu (GAEC), kde mimo znění jednotlivých standardů je uvedena i kontrolní otázka.

Jak bylo uvedeno, je celá metodická pomůcka dělena na jednotlivé tematicky a barevně odlišené složky z listů, které lze libovolně kombinovat v balíčky, aby svým rozsahem a tematickým zaměřením byly ve shodě s výrobním zaměřením konkrétního zemědělského podniku nebo farmy (jednoduše řečeno, kdo nechová prasata, nezařazuje složku PRASATA do balíčku pro svůj podnik apod.). Pro osobu právnickou i fyzickou tj. (pro všechny zemědělce, kteří budou s produktem pracovat) je nezbytné, aby byl do balíčku vždy zařazen list GAEC a list Právnická a fyzická osoba, která postihuje největší část povinných požadavků (SMR). U chovaných druhů hospodářských zvířat (může se jednat o tury, prasata a drůbež) se označuje nejdříve odpověď na otázky, které se týkají druhu (TUŘI, PRASATA, DRŮBEŽ, BĚŽCI a další). Po vyplnění obecné části si vyberte list s kategorií zvířat, která se v podniku chová (pokud se nechovají např. prasnice, potom se list PRASNICE nezařadí do balíčku a nevyplňuje se).

Na otázky se odpovídá ANO nebo NE. Pokud je ve vašem podniku nebo farmě z hlediska legislativních požadavků vše v pořádku, měly by všechny zatřesené odpovědi znít ANO. Pokud na některé otázky odpovíte NE, je na vaší úvaze, zda budete problém v podniku řešit sami, nebo za pomoci poradce akreditovaného ministerstvem zemědělství.

Vzor kontrolního listu:

		2. ROSTLINNÁ VÝROBA		SPLŇUJE		netýká se	POZNÁMKA
2.3 Kaly		LEGISLATIVA		CHARAKTERISTIKA		ano	ne
pořad. číslo	Zákon č.	§	tab;přil.				
1	3. KALY			Používání kalů			
2	185/2001	32		► používáte kaly			
3	185/2001	33		► používáte pouze upravené kaly			
4	185/2001 382/2001	33	5	► Bylo používání kalů podloženo zpracovaným Programem použití upravených kalů na zemědělské půdě? (§ 33 odst. 2 zákona č. 185/2001 Sb., v platném znění a § 5 Vyhł... č. 382/2001 Sb., v platném znění)			CC
5				Technické podmínky použití kalů			
6	382/2001	1		► je dodržen termín zapravení do 48 hod. od umístění kalů na zemědělskou půdu			
7	382/2001	1		► potřeba dodání živin do půdy na pozemku určeném k umístění kalů je doložena výsledky rozborů agrochemických vlastností půd uvedenými v evidenčním listu využití kalů v zemědělství podle přílohy č.1 půdu			
8	382/2001	1		► Byla dodržena dávka sušiny kalu na 1 ha? (§ 1 písm. c) vyhlášky č. 382/2001 Sb., v platném znění)			CC
9	382/2001	1		► byla dávka kalu na pozemek aplikována v jedné agrotechnické operaci a v jednom souvislém časovém období za příznivých fyzikálních a vlhkostních podmínek			
10	382/2001	1		► je dodržován minimální obsah sušiny 5 % pro tlakové zapravení do půdy radlicovými aplikátory a 18 % sušiny pro aplikaci mechanickými rozmetadly			

Shrnutí

- Pomocí této metodické pomůcky, si každý zemědělský podnik (SHR, družstvo, akciová společnost, s.r.o. apod.) může zpracovat analýzu a udělat přehled o svém podniku z hlediska dodržování povinných požadavků (SMR) a standardů GAEC. Kromě toho zjistí stav v oblasti plnění našich legislativních požadavků.
- Jedná se o nejjednodušší a nejlacinější způsob zjištění stavu podniku z hlediska dodržování povinností spojených s Kontrolou podmíněnosti.
- Zhodnocení si může zemědělský podnik udělat sám, nebo si na tuto práci může domluvit poradce akreditované MZe a pro jeho financování využít dotační titul 1.3.4. Využívání poradenských služeb.
- Soubor listů neobsahuje úplné znění jednotlivých paragrafů a legislativních norem, ale pouze jejich vybrané části, které se týkají dané problematiky. Nelze se na ně proto odkazovat při odvolacích jednáních ve věci snížení podpor, rovněž tak při soudních sporech.
- Metodická pomůcka je pravidelně aktualizována na základě probíhajících změn v české legislativě i legislativě EU. Platné znění je umístěno v úvodní části a v zápatí listů.
- Metodická pomůcka je volně dostupná na webových stránkách Agroporadnictví (www.agroporadnictvi.cz) v záložce expertní systémy a metodiky, na webových stránkách Krajských informačních středisek pro rozvoj zemědělství a venkova apod.

Ing. Petr Klement, ÚZEI Praha, pracoviště Jihlava
Ing. František Smítal, ÚZEI Praha, pracoviště Jevíčko

MEDZINÁRODNÁ KONFERENCIA E-TWINNING 2011

Iniciatíva Európskej komisie „eTwinning“, ktorá existuje už sedem rokov, v súčasnosti zahŕňa viac ako 130 000 učiteľov v 31 krajinách, ktorí využívajú informačné a komunikačné technológie na prípravu cezhraničných vzdelávacích projektov.

V dňoch 31. marca až 2. apríla sa v Budapešti stretlo 500 učiteľov a 120 žiakov, aby si vymenili nápady pre budúce iniciatívy v rámci eTwinningu, a aby ocenili osem najlepších eTwinningových projektov roka, do ktorých sa zapojili školy z Cypru, Fínska, Francúzska, Grécka, Maďarska, Poľska, Rakúska, Rumunska, Slovenska, Španielska, Talianska a Turecka.

Slovensko zastupovali 15 učiteľia ZŠ, SŠ a pracovníci NSS (Národná služba pre elektronickú spoluprácu škôl) v Žiline. Vedúcou slovenskej delegácie bola

p. L. Sokolíková, manažérka e-Twinningu na Slovensku. Akcie sa zúčastnili aj RNDr. D. Kovaličová zo SOŠ ekonomickej v Spišskej Novej Vsi a Mgr. K. Kočíšová zo ZŠ v Spišských Vlachoch. Ich účasť na konferencii bola prejavom ocenenia ich práce a aktivít žiakov v oblasti e-Twinningu na škole. Súčasťou materiálov vo výstavnom slovenskom stánku boli aj materiály propagujúce región Spiša.

SOŠ ekonomická v Spišskej Novej Vsi už po druhý raz bola vyhodnotená ako najaktívnejšia škola v rámci aktivít e-Twinning na Slovensku. Študenti pracovali na e-Twinning projektoch s partnerskou školou Obchodnou akadémiou z Olomouca a študentmi z Poľska, Grécka, Talianska, Rumunska a Litvy. Výmenou projektových materiálov spoznávali krajinu etw partnerov a realizovali jednotlivé úlohy spoločných projektov. Aktivitami sa študenti zdokonaľujú v komunikácii v anglickom a nemeckom jazyku. Vzájomný výmenný pobyt medzi OA Olomouc a SOŠ ekonomickou v Spišskej Novej Vsi dal základ aj osobným priateľstvám medzi študentmi a učiteľmi oboch škôl.

K najaktívnejším študentom sa patrí N. Nemergutová, L. Rusinová a Z. Konárska, z učiteľov Mgr. Žilková, Mgr. V. Juríková, PaedDr. A. Karaffová a Ing. R. Kovalič. Realizácia projektov je výsledkom tímovej práce učiteľov, študentov a podpory vedenia školy, všetkým patrí podakovanie.

Ing. Jarmila Tatarková, RNDr. Darina Kovaličová
SOŠ ekonomická Spišská Nová Ves

PROBLEMATIKA CHOVU SLEPIC V KLECÍCH V EU

Od roku 1999 jsou v EU možné 2 typy klecí: nezdokonalené – holé klece a klece obohacené (enriched).

Evropská síť pro ochranu hospodářských zvířat (ENFAP) uspořádala 19. 4. 2011 ve 14 členských zemích EU informační den k problematice chovu slepic v klecích a k aktivitám Polska směřujících k vyjednání odkladu zákazu užití nezdokonalených klecí, který vejde v platnost 1. ledna 2012.

Kampaň za ukončení chovu slepic v klecích začala již v 70. letech minulého století, zejména ve Velké Británii (Compassion in World Farming) a pak po celé unii. Cílem kampaně byl zákaz chovu slepic v klecích, ve všech klecích. I když se ke konci minulého století zdálo, že snad zvítězí ohleduplnost ke slepicím nad pokrytectvím a bezohledností, podařilo se drůbežářskému průmyslu při jednáních o zákazu prosadit ustanovení o možnosti chovu slepic v tzv. obohacených klecích. V r. 1999 došlo ke schválení Směrnice Rady 1999/74/EC – Zákaz nezdokonalených klecí, nastolení obohacených klecí, která zakazuje chov nosných slepic v nezdokonalených klecích od 1. 1. 2012. Došlo tak k vyhovění tlaku veřejnosti a zároveň k zajištění pokračování statusu quo průmyslu, aby i nadále „produkoval vejce“ s minimální námahou avšak s maximálním ziskem na úkor životních podmínek slepic. Nicméně se jednalo o příslib budoucího zlepšení života pro až 200 milionů slepic v EU od roku 2012. A přechodné období pro průmysl? – velkorysých 12 let.

Obohacené klece mají obsahovat: prostor pro umělé hnízdo, 15 cm bidýlka na slepici, materiál na popelení, prostor na každou slepici o málo větší než papír A4. Holým – konvenčním klecím byl udělen název klece „nezdokonalené“.

Polsko je nyní jedinou zemí EU, která odložení zákazu žádá. Nicméně, mohlo by při jednáních nalákat další země (nehledě na skutečnost, že od 1. 7. 2011 Polsko předsedá EU). Zákaz je podporován odborným výzkumem, především se jedná o dva hlavní posudky z posledních let: zprávu pro European Food Safety Authority z r. 2005 a zprávu Laywel z r. 2006. Závěry obou zpráv uvádějí, že welfare nosnic je v holých klecích hluboce nedostatečné. Odložení by rovněž znevýhodnilo producenty, kteří investovali do změn, a promarnilo by letité evropské kampaně a úsilí veřejnosti.

Evropská síť pro ochranu hospodářských zvířat (European Network for Farm Animal Protection) vznikla v r. 1993 jako Evropská koalice, sdružuje členské organizace z 25 zemí EU. V ČR je jejím členem Společnost pro zvířata – z. o. ČSOP, www.spolecnostprozvirata.cz; www.enfap.eu.

Společnost pro zvířata – z. o. ČSOP

PARTNERSTVÍ V BELGII

navazuje Střední škola řemeslná Jaroměř

V březnu tohoto roku se vydali zástupci Střední školy řemeslné v Jaroměři do Bruselu, kde sídlí škola vzdělávající kováře a podkováře – Ecole Centrale Pratique de Marechalerie de l'État.

První kontakt s touto školou byl již navázán v roce 2004, kdy naše škola byla pozvána na oslavu 100. výročí založení, a tak jsme tedy nejdříve do neznáma. Po několika letech se opět podařilo navázat vzájemná spolupráce a my jsme se mohli seznámit s průběhem výuky v této belgické škole, která je organizována pro lidi starší 18 let (v prezenčním studiu trvá 3 roky a 6 let v dálkovém studiu). Výuka je převážně praktická, z teoretických předmětů je vyučována hipologie. Skupinu studentů tvořili muži i ženy všech věkových skupin.

Vedoucí mistr pan Olivier Toussaint nás provedl školní budovou, seznámil nás s postupem výuky a s požadavky k závěrečným zkouškám. Zúčastnili jsme se odborného semináře vedeného veterinárním lékařem panem Francois Sivinem z místní veterinární kliniky, který nás podrobně seznámil s postupem odstranění patologických nárůstů na kopytě a léčení mykózy koňského kopyta a následně na živém koni tyto operace provedl. Milé poznávání bylo umocněno setkáním s českou studentkou této bruselské podkovářské školy, která nás doprovázela po celou dobu návštěvy v škole.

Další velmi významnou návštěvou pro nás byla firma KERCKHAERT. Tato firma je největším výrobcem podkov v celé Evropě. V současné době mimo podkovy kovové a hliníkové vyrábí také rašple a podkováky. V nabídce mají veškeré nářadí a potřeby pro podkováře.

Po příjezdu se nás ujal Jenst Verhelst. Nejprve nás seznámil s historií firmy a poté jsme prošli výrobnou podkov. Podkovu vyrábějí na jeden ohřev a denní produkce firmy je 12 tisíc podkov předních, zadních, levých a pravých a to různých velikostí.

Na rozloučenou nám věnoval propagační materiály a vyslovil přání účastnit se opět po několika letech podkovářských dnů – a na to jsme mu dali slib, že bude pozván. Těšíme se i na návštěvu belgických kolegů podkovářů, které jsme rovněž pozvali do Jaroměře na podkovářské dny (konají se pravidelně v březnu).

Mgr. Jarmila Borecká, Střední škola řemeslná Jaroměř

AK CHCEME BYŤ ÚSPEŠNÍ, BEZ BIOLÓGIE SA NEZAOBÍDEME

Polnohospodárstvo je odvetvie, v ktorom pri výrobe potravinových zdrojov pôsobí celý rad negatívnych činiteľov. Rastlinná a živočíšna výroba sú ohrozované nežiaducimi mikroorganizmami, hmyzom, mäkkýšmi a stavovcami. Vzhľadom k tomu, aby sa predišlo škodám v zníženej produkcii alebo kontaminácii výrobkov škodlivými mikroorganizmami, je potrebné zamerať sa na hygienu produktov s cieľom, aby konzument alebo spracovateľ mali k dispozícii iba zdravotne bezchybné potraviny.

Hygienu dosiahneme uplatňovaním viacerých činiteľov, medzi ktorými nezastupiteľné miesto majú asanačné opatrenia – zvlášť dezinfekcia a deratizácia. Aby sme ich mohli realizovať, potrebujeme preparáty, ktoré sú účinné voči cieľným živočíchom, cenovo dostupné a negatívne nepôsobiacie na zdravie spotrebiteľa.

Na 2. ročníku výstavy Disinfestando 2011, ktorá sa konala v talianskom turistickom meste Riccione, mal odborník pracujúci v tejto oblasti možnosť vidieť mnohé zo špičkových preparátov a získať množstvo informácií o ich použití. Pri podrobnom sledovaní ponúk zákazníka rýchlo dospel k záveru, že i keď sa jedná o širokú škálu ponuky mnohé výrobky ob-

sahujú rovnakú účinnú látku, ale cenové rozdiely medzi nimi sú. Práve v tejto problematike sme sa stretli s tou zaujímavosťou, že cenu ovplyvňuje kvalita prísad – hlavne nutričných a atraktívnych zložiek. Ich primiešanie je robené na vedeckej báze, a to hlavne v tom, že výrobca dokonale pozná biologické vlastnosti hľadavca.

Poznaním jeho týchto vlastností sa však nestačí u neho orientovať iba na jeho potravinový reťazec a na chuťové vlastnosti nástrah, ale i na ich farbu, tvar a tvrdosť. I tieto, niekedy ako sa na prvý pohľad nezainteresovanej osobe môže zdať, že sa jedná o nepodstatné veci, sú ukazovateľmi veľmi dôležitými k tomu, aby sme hľadavca získali pre príjem nástrahy. Taktiež

jej uloženie z hľadiska množstva, vzdialenosti, použitej deratizačnej staničky a hlavne miesta ovplyvňuje účinnosť deratizačného zásahu. Z uvedeného vyplýva, že ak chceme byť úspešní a zároveň ušetriť na nákladoch, cesta rentabilného zásahu nevedie cez nízku cenu nástražy, ale dokonalé poznanie správania sa hlodavca k nástrahe a usmerňovanie jej odberu.

Výrobcovia sa už orientujú touto cestou a na Disinfestando 2011 bolo možné nájsť katalógy, ktorých obsahom nebola reklama, ale užitočné informácie týkajúce sa zásad racionálnej asanácie. Taktiež i ponuky a obchodné jednania sa uberali týmto smerom. Čím ďalej, tým viac sa začína prichádzať na starú známu realitu, že bez biologických poznatkov a uplatňovania biologických zákonitostí nie je možné pri práci so živým materiálom dosiahnuť úspech i keby vedomosti z ekonomiky alebo iba používania informačných a komunikačných technológií boli špičkové.

Podakovanie: Dovoľujem si touto cestou poďakovať Spoločnosti Vebi Istituto Biochimico s.r.l. so sídlom v Borgoriccio (PD) za po-

zvanie. Spoločnosť už niekoľko rokov poskytuje našej škole preparáty slúžiace na rozvoj vedecko-výskumnej činnosti na škole. Zároveň ďakujem Spoločnosti SLOM s.r.o. Zlín, s ktorou som mohol vycestovať na uvedené podujatie.

Ján Piešťanský, SOŠ poľnohospodárstva a služieb na vidieku v Trnave

Odborníci spoločnosti Vebi

BEZPEČNOSŤ A KONTROLA POTRAVÍN

závery VIII. vedeckej konferencie

Katedra hygieny a bezpečnosti potravín usporiadala v dňoch 30.–31. 3. 2011 VIII. vedeckú konferenciu s medzinárodnou účasťou Bezpečnosť a kontrola potravín. Konferencie sa zúčastnilo 120 účastníkov, z toho zo zahraničia 18, najmä z Česka, Poľska a Rakúska.

Na konferencii odznelo 32 referátov a formou posterov bolo prezentovaných 52 prác. Hlavnými témami konferencie boli otázky aktivít SR v rámci spolupráce s Európskym úradom pre Bezpečnosť potravín (EFSA), systém kontroly hydínového mäsa, antimikrobiálna rezistencia a bezpečnosť potravín, nutrigenomika a jej vplyv na zdravie, kvalita vzdelávania v kontexte požiadaviek trhu práce. Pozitívom konferencie bola účasť takmer 50 zástupcov potravinárskych firiem, pre ktorých boli určené predovšetkým témy zamerané na certifikáciu nového systému bezpečnosti potravín, kontrolu prenosných ochorení, krízový manažment počas záplav, rýchlu detekciu patogénnych baktérií a alergénov. Druhým pozitívom konferencie je pravidelná účasť firiem s laboratórnou technikou, tento krát ich bolo osem, z ktorých 7 mali aj prezentácie a prednášky. Prístrojová technika ako textúrometer, zariadenie pre testovanie obalov, analyzátor obsahových zložiek v mlieku, univerzálny viacúčelový analyzátor potravín a ďalšie prístroje boli umiestnené v samostatnej miestnosti, kde si záujemcovia mohli zmerať vlastné vzorky a bližšie sa s nimi oboznámiť.

Konferencie sa každoročne zúčastňujú aj študenti Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre a stredných škôl z Nitry a Nového Mesta nad Váhom. Na konferencii k odprednášaným referátom odznela diskusia, v ktorej diskutujúci poukazovali aj na problémy, ktoré sprevádzajú slovenské potravinárske školstvo a slovenský potravinársky priemysel v súčasnom ob-

dobí. Na základe vzniknutej diskusie boli sformulované nasledovné závery:

- Bez zodpovedajúceho financovania školstva a výskumu nebudeme mať ani kvalitné a bezpečné potraviny. Kvalita stredných škôl sa výrazne zhoršila, o potravinárske štúdium je malý záujem aj napriek tomu, že výroba potravín je každodenná činnosť a vyžaduje si vzdelaných a skúsených ľudí. Je preto nevyhnutné prehodnotiť a zmeniť systém stredných škôl, pretože na trhu práce nebude dostatok kvalifikovanej pracovnej sily pre potravinársky priemysel.
- Povinnosťou univerzity je:
  1. Zabezpečiť výchovu odborníkov a pripraviť novú generáciu
  2. Zabezpečiť kontrolu potravín na všetkých stupňoch potravinového reťazca
  3. Zabezpečiť osvetu pre spotrebiteľov, ich výchovu

Výchove odborníkov na vysokých školách je potrebné venovať väčšiu pozornosť predovšetkým z hľadiska kvality prípravy a praktických zručností.

Z prednášok aj z diskusie vyplynuli prioritné témy, ktoré je potrebné riešiť do budúcnosti:

1. Falšovanie a autentifikácia potravín vo vzťahu ku kvalite a bezpečnosti potravín
2. Nutričná hodnota potravín a nutričné zloženie potravín

3. Zdravotná bezpečnosť potravín
4. Výživová a potravinová politika štátu
5. Výroba tradičných a regionálnych špecialít

Ad) 1 Falšovanie potravín nadobudlo nekontrolovateľné rozmery a na našom trhu máme potraviny, ktoré nezodpovedajú požadovanému zloženiu. V tejto súvislosti je potrebné urýchlene rozvíjať metódy pre kontrolu autentifikácie potravín, vytvoriť nové laboratórne kapacity a vyškolit personál pre analýzy potravín.

Ad) 2 Sledovaniu nutričnej hodnoty potravín sa venuje malá pozornosť. Spotrebiteľ nemá veľa možností ako si overiť nutričnú hodnotu potraviny. Biologická hodnota potravín je dôležitá pre plnenie funkcií v organizme človeka. Plnohodnotné potraviny majú prispievať ku zdraviu človeka a k prevencii chorôb. Situácia s civilizačnými ochoreniami v Slovenskej republike je však alarmujúca, čo je predovšetkým dôsledok konzumácie nutrične neplnohodnotných potravín.

Ad) 3 Potraviny predstavujú riziko predovšetkým pre jednotlivca, preto je potrebné zmeniť systém výživy arobiť ho na konkrétny genóm jedinca a nie globálne pre celú populáciu. Vo svete sa už táto problematika rozpracovala v rámci nutričnej genetiky a je potrebné ju rozpracovávať aj v podmienkach Slovenskej republiky.

Ad) 4 Viacerí účastníci konferencie poukázali na absentujúcu výživovú a potravinovú politiku štátu, ktorej dôsledkom je nárast dovozu potravín zo zahraničia až cca 60 %. Z toho je zrejmé, že z domácej produkcie je len 40 % potravín. Účastníci konferencie apelujú na rozvoj produkcie domácich potravín, výrobu tradičných a regionálnych výrobkov a špecialít. Bez takejto výroby nie je možné rozvíjať vidiek, ekonomicky sta-

bilizovať vidiek a znížiť nezamestnanosť na Slovensku. Takáto výživová a potravinová politika vedie k potravinovej kríze v štáte, ktorá sa naplno prejaví v prípade inej globálnej krízy resp. prírodnej katastrofy.

Ad) 5 V rámci konferencie sa prezentovali viacerí regionálni výrobcovia predovšetkým z oblasti výroby syrov. Bolo konštatované, že podmienky pre výrobu tradičných výrobkov sú veľmi zložité a neprajú výrobcovi, rozvoju ekonomiky, podpore zamestnanosti. Je potrebné po vzore Českej republiky obnoviť výrobu regionálnych špecialít a výrobkov a zabezpečiť ich adekvátnu podporu.

Účastníci konferencie ostro odcudzujú pojem „umelé mäso“, ktoré bolo spomenuté ako možná náhrada mäsa zvierat. Takýto pojem nemá miesto v našej legislatíve a nie je možné ho považovať za biologicky plnohodnotnú potravinu. Vyzývame preto všetkých zainteresovaných, aby učinili adekvátne kroky na zabránenie umiestnenia umelého mäsa na trh ku spotrebiteľom.

Účastníci konferencie apelujú na zodpovednosť všetkých zainteresovaných v oblasti výživovej a potravinovej politiky štátu, tvorby potravinárskej legislatívy ako aj inej ekonomickej legislatívy, pretože neodborný a benevolentný prístup je obrovským hazardom so zdravím slovenskej populácie, s jeho vzdelanostnou úrovňou. Ekonomické problémy nie je možné riešiť ani na úkor zdravia ani vzdelania, pretože ich dôsledky postihnú niekoľko generácií a vrátia nás o niekoľko desiatok rokov späť.

doc. Ing. Jozef Golian, Dr.
Katedra hygieny a bezpečnosti potravín
Fakulta biotechnológie a potravinárstva SPU Nitra

DŮRAZ NA MORÁLKU

Před dvěma měsíci jsem vstoupil do třetího volebního období v čele Agrární komory ČR. Stalo se tak 3. března na XIX. sněmu Agrární komory ČR v Olomouci.

Program, který jsem před volbou předložil delegátům, byl stručný a jednoduchý. Obsahoval nejdříve zhodnocení Agrární komory – kde je, kam se dostala a kam je třeba ji směřovat dál – a lze ho shrnout do následujících tezí:

- Agrární komora je především tým, který samozřejmě někdo vede a dává mu tu konečnou fazonu a konečné image.
- Současná Agrární komora má svůj význam, je jediná agrární nevládní organizace ze zákona, odpovídající pozici na domácí scéně. Je vlivná, je brána, ví se o ní, a to nejen mezi zemědělskou veřejností. Tuto pozici je třeba dál rozvinout.
- Česká Agrární komora má své odpovídající místo i na mezinárodní scéně. Řekl bych dokonce, že rámci nevládních

agrárních organizací nových zemí je to postavení vůdčí. Za toto volební období jsme například byli pořadateli tří mezinárodních konferencí a já sám jsem byl dvě volební období viceprezidentem COPA.

- Agrární komora má ale ještě jedno pozitivum, o kterém se nikde nepíše, a které se v naší zemi moc nenosí. Tím pozitivem je skutečnost, že styl její práce je čistý, že má určitou etiku, morálku a kulturu. Zcela jinou, než jsou současné způsoby a zvyklosti v naší zemi. A právě tento způsob našeho jednání a chování nám dává sílu, morální převahu a výrazně posiluje náš vliv. Jinými slovy Agrární komory ČR je dobrá a respektovaná značka.

Ing. Jan Veleba, prezident Agrární komory ČR

PIATE VÝROČIE PROGRAMU ZELENÁ ŠKOLA

na Strednej polytechnickej škole v Liptovskom Mikuláši

Zelená škola je medzinárodný program, ktorý je zameraný na participáciu všetkých členov školy v tzv. EKOLOGICKOM MYSLENÍ. Naša škola bola prvá na Liptove, ktorá sa do tohto programu prihlásila. V podstate sme boli do programu zapojení od jeho nultého ročníka (šk. rok 2004/2005). Za svoju prácu na programe získava škola certifikát, ktorý musí každý rok obhájiť, inak titul Zelené školy stráca. Nám sa podarilo získať certifikát už 3. novembra 2005, takže titul Zelená škola sme obhájili už piatykrát za sebou.

Cieľom programu Zelené školy je nájsť cestu zmeny, ktorá povedie k zdravšej „zelenšej“ aktívnejšej škole. Program Zelené školy je holistický (celostný) a prioritne zameraný na ľudí a nie na úlohy. Sú do neho zapojení nielen žiaci a pedagógovia, ale aj nepedagogickí pracovníci, ktorých program aktivizuje na spoluúčast pri rozhodovaní a riešení problémov nielen v oblasti životného prostredia. Ich vzájomnou spoluprácou, kde zo strany žiakov sú najaktívnejší žiaci študijného odboru Technológia ochrany a tvorby životného prostredia (TOT ŽP), sa nám podarilo získať finančné granty na realizáciu rôznych projektov.

Napríklad vertikálne zazelenenie, zelené oázy – ja-zierko + bylinná oáza v škole, ekozáhradka pre neziskovú organizáciu, ekoihrisko pre MŠ, environmentálna pavučina na najväčšom sídlisku v Liptovskom Mikuláši, ktorá sa stala základom pre environmentálne aktivity detí z materských i základných škôl. Žiaci zo študijného odboru TOT ŽP organizačne zastrešujú rôzne akcie, ako napr. propagáciu separovaného zberu, Deň Zeme, Svetový deň bez áut, Svetový deň vody, Svetový deň lesov, atď.

Samozrejmosťou je spolupráca školy s organizáciami zameraných na ochranu a tvorbu ŽP, z ktorých si vysoko ceníme najmä spoluprácu s Občianskom združením Tatry Liptovský Mikuláš. Súčasťou tejto spolupráce je monitoring krajiny, ktorý sa zameriava na zisťovanie a vyhodnocovanie environmentálnych záťaží vo vode, vzduchu a pôde, ako aj na organizovanie vzdelávacích seminárov nielen pre žiakov, ale i dospelých.

Program Zelená škola nás veľmi obohatil. Získali sme nové vedomosti a skúsenosti. Máme možnosť porovnávať sa s inými školami a využiť ich skúsenosti pre realizáciu našich aktivít. Veríme, že v programe ostaneme dlho a pridá sa k nám každý, koho zaujíma stav životného prostredia nielen v globále, ale hlavne v bezprostrednom okolí.

Ing. Tibor Hugáň, Mgr. Jana Vaňová, Ing. Martina Turzová
Stredná polytechnická škola Liptovský Mikuláš

DOSTIHOVÁ ŠKOLA NA EXKURZI V ANGLII

Po zdařilé podzimní exkurzi do Francie jsme se (Střední škola dostihového sportu a jezdeckví) na jaře vypravili do Anglie zhlédnout v sobotu 9. dubna 2011 na závodišti v Aintree John Smith's Grand National Chase na 7200 metrů.

Za pěkného počasí se na start postavilo 40 koní, kteří byli připraveni překonat 30 překážek, z nichž jsme si většinu před dostihem měli možnost prohlédnout (např. Bechers Brook, který se skáče jako šestý a dvaadvacátý, Canal Turn – osmý a čtyřicetý skok, koně točí po doskoku prudce doleva nebo Valentines Brook – devátý a pětadvacátý skok). Nejtěžším překážkou je č. 15 Chair, která se skáče v celém kurzu pouze jednou. Program byl zahájen charitativním rovinovým dostihem legend, kde jsme viděli jezdce slavných jmen: např. Peter Scudammore, Carl Llewellyn, Jim Culloty nebo Marcus Armytage, který startoval ve Velké pardubické steeplechase. Jedním z favoritů na startu Grand National byl také loňský vítěz Don't Push It v jehož sedle byl opět A. P. McCoy. Dalšími favority byli The Midnight Club, Silver By Nature, What A Friend a Oscar Time. V dostihu startovala rovněž jedna žena – Miss N. Carrbery s irským koněm Character Building.

V 16.18 byl dostih odstartován. Favorité se drželi ve středu pole, ve druhé části dostihu koně míjeli dvě překážky včetně Bechers Brooku kvůli zraněným koním. Mezi předními koňmi se objevoval Ballabriggs, který nakonec s žokejem Jasonem Maguirem zvítězil. Koně trénuje Donald McCain, majitelem je Mr Trevor Hemmings. Druhý doběhl Oscar Time – S Waley-Cohen, třetí Don't Push It – A. P. McCoy, čtvrtý State of Play – Paul Moloney a pátý Niche Market – Harry Skelton. Dostih dokončilo 19 koní. Miss Nina Carberry se svým svěřencem dokončila na 15. místě. Trenér vítězného koně Donald McCain je synem Gingera McCaina, který trénoval koně Red Rum, vítěze Grand National z roku 1973, 1974, 1977 (v roce 1975 a 1976 obsadil druhé místo). Na závodišti je umístěna socha tohoto koně.

V neděli jsme navštívili jedno z nejvýznamnějších světových závodišť Ascot. Na tomto závodišti s třístaletou tradicí jsme sledovali překážkové dostihy. V rámci Family Raceday zde byl

Socha koně Red Rum

připraven bohatý doprovodný program pro rodiny s dětmi. Největší světový dostihový mítink Royal Ascot se zde bude konat od 14. do 18. června. Další den naše cesta vedla do Newmarketu, jednoho z největších tréninkových center, kde jsme sledovali trénink koní, navštívili British Racing School (BRS), kde byla v minulosti řada našich žáků na stáži a The National Horseracing Museum.

V průběhu exkurze jsme navštívili také město Londýn, Oxford, Manchester a Cambridge, kde jsme si prohlédli některé z historických památek.

Exkurze byla velmi zajímavá, díky prostředkům z Operačního programu Praha – Adaptabilita naši žáci navštívili kolébkou dostihového sportu a načerpali mnoho zajímavých poznatků, které využijí v oboru, jež si zvolili jako své budoucí povolání.

Ing. Marcela Sýkorová
SŠDSaJ ve Velké Chuchli

OPOČENSKÉ AKTIVITY

Environmentální výchova v naší škole

Na začátku dubna zhlédli žáci Střední školy a Základní školy Nové Město nad Metují, pracoviště Opočno putovní výstavu věnovanou ochraně přírody. Z patnácti výstavních panelů, které byly po tři dny instalovány v klubovně školy, se dozvěděli základní informace o chráněných územích v naší republice, národních parcích, chráněných krajinných oblastech, o krajině, lesích, loukách, vodě a o některých chráněných druzích živočichů a rostlin. Někteří žáci se zúčastnili soutěže, kterou jsme pro ně v rámci výstavy připravili.

U přehlídky výstavních panelů

Vzdělávání našich pedagogů

Dne 6. dubna 2011 se několik pedagogů opočenského pracoviště zúčastnilo vzdělávacího programu „Videospot ve výuce“. Seminář se uskutečnil v počítačové učebně školy a byl veden formou interaktivního workshopu. První část byla zaměřena na technické zvládnutí dovedností pro zpracování videa, druhá část na vlastní realizaci projektu videospotu (od volby obsahu a formátu přes jednotlivé kroky přípravy vlastního natáčení a zpracování filmového materiálu).

Tento seminář všem zúčastněným určitě přinesl spoustu zajímavých námětů pro využívání moderních technologií ve výuce a ukázal některé způsoby, jak s použitím videoukázky motivovat žáky ke kreativní práci.

Ing. Dagmar Mlatečková
SŠ a ZŠ, Nové Město n. M., pracoviště Opočno

Pedagogové při tvorbě videospotů

SOUTĚŽ TESAŘ 2011

Žáci Střední školy řemeslné Jaroměř opět dokázali na 16. mezinárodním stavebním veletrhu a celostátním finále ČR soutěže stavebních oborů v Brně, že patří ve svém oboru mezi špičku.

Na soutěž tesařů s mezinárodní účastí přijelo šest domácích a dvě zahraniční družstva, z Polska a Německa. Soutěžilo se ve dvou úkolech: První teoretická část byla formou odborného testu, kde žáci odpovídali na otázky z oblasti technologie, materiálů a bezpečnosti práce. Druhá část patřila praktickému úkolu – podle výkresu soutěžící tvořili v časovém úseku 11 hodin model valbové střechy. Plnění praktické části probíhalo na volné ploše před pavilonem, a jak řekl Lukáš Janák „připadal jsem si jak na montáži, chvíli přišlo a foukal studený vítr“. Se všemi úskalími se ale dvojice Josef Vaňouček a Lukáš Janák ze Střední školy řemeslné v Jaroměři dokázala vyrovnat a v soutěži byla vyhodnocena jako nejlepší a získala první místo.

Naše škola tímto obhájila prvenství z loňského ročníku a stále dokazuje, že patří ke špičkovým školám, kde se kvalitně a zodpovědně učí řemeslům. Dík patří všem pedagogickým pracovníkům a zejména Bc. Ladislavu Kubiasovi, který toto družstvo dovedl k úspěchu.

Zdeněk Vítek, Střední škola řemeslná Jaroměř

Ambrósie peřenolistá (*Ambrosia artemisiifolia*)

Velmi nepříjemná invazivní rostlina, která se u nás objevuje především v teplejších oblastech, kde mohou dozrát její plody (např. Polabí). Méně často se objevuje na jižní Moravě a na Ostravsku. Nebezpečná je především jako zdroj alergenního pylu, kterého má mnoho, protože ji opyluje vítr. Pyl vyvolává alergenní reakce spojené s astmatem a dalšími zdravotními problémy v pozdním létě a na podzim. Nejvíce pylu z ambrózie je ve vzduchu v srpnu a září.

NEOBHOSPODAŘOVANÉ POZEMKY

Prostor pro invazní druhy rostlin, 15. díl

Tato severoamerická rostlina z čeledi hvězdnicovitých se dostala do Evropy před více než 100 lety a šíří se rychle do střední a jižní Evropy (Jugoslávie, Rumunsko, Ukrajina). Objevuje se v Maďarsku, na Slovensku, v Chorvatsku a Bulharsku. V západní Evropě je již dost častá – ve Francii v údolí Rhôny, v evrní Itálii, východní části Rakouska. V Německu byla nalezena už v r. 1863. U nás byla poprvé zpozorována v r. 1883 u Třeboně a Plzně, kam se dostala se severoamerickým osivem jetelovin. Další etapa zavlékání začala v 2. polovině 20. století, kdy se k nám dostávala opakovaně se sójovými boby,

kanadským obilím a dokonce z míst druhotného rozšíření, s ukrajinským obilím a se železnou rudou. Šíří se vodou i větrem, pravděpodobně ji roznášíjí i ptáci (endozoochorie). V 70. letech 20. století byla zařazena mezi karanténní plevele.

Je to jednoletá šedo zelená rostlina, asi 1 m vysoká s lodyhou obvykle šikmo odstále chlupatou. Dolní listy má vstřícné a horní střídavé, jejich čepel je v obrysu vejčitá a členěná na jemné úkrojky (1–3x peřenosečně). Listy jsou až 25 cm dlouhé a 14 cm široké a oboustranně drsné díky přitisklým chlupům. Rostliny mají úbory tvořené květy samčími nebo samičími, uspořádanými na jedné rostlině (jednodomost). Drobné úbory pak jsou ve velkém hroznovitém květenství na vrcholu rostliny. Samčí (prašníkove) úbory rostou v horní části květenství. Jsou na 2–3 mm dlouhých stopkách, převislé, asi 4–5 mm v průměru. I takový jednotlivý malý úbor obsahuje 10–100 květů s úzkou žlutou pětícípou korunou a 5 tyčinkami a produkuje hodně pylu. Samičí (pestíkové) květy jsou obaleny listeny tzv. zákrovu, vytvářejí tak jednokvěté úbory. Rostou jednotlivě nebo po 2–3 v dolní části květenství, vždy v paždí listenů. Po odkvětu listeny zákrovu obklopují nažku a jako 4–8 špičatých výrůstků srůstají s nažkou. Samotné nažky vypadají jako na špičku postavené vajíčko (obvejcovité), asi 2,5 mm dlouhé a 2 mm široké. Mezi výrůstky zákrovu vyčnívá 1–2 mm dlouhý zobánek.

Ambrózie kvete od srpna do října. Uvádí se, že jedna rostlina může produkovat 3000, ale i mnohem více nažek za rok. Zrají od konce září a dlouho vytrvávají na rostlině. Do půdy se dostávají během zimy nebo časněho jara, pak ještě zůstávají v klíčním odpočinku a klíčí od poloviny dubna. V půdě zůstávají dlouho klíčivé.

Ambrózie peřenolistá je nejrozšířenější druh z rodu *Ambrosia* v Severní Americe, kde má několik variet. Do Evropy se pravděpodobně dostala jen var. *elatior*, která je nejvíce rozšířena i v Americe. Druh původně rostl ve střední a východní části USA i Kanadě, dnes druhotně roste i ve Střední a Jižní Americe, na Jamajce, Havaji. Najdeme ji mimo Antarktidy na všech kontinentech – v Evropě, Africe (Alžírsko), v Asii, Austrálii, na Novém Zélandě, na tichomořských a dalších ostrovech – na Madeiře, Madagaskaru, Mauritiu. Jako plevel je velmi konkurenceschopná a podle odborné literatury např. snižuje úrodu sóji až o 30 %. Existují populace ambrózie rezistentní k některým herbicidům. U nás roste především přechodně na železničních stanicích, v kolejišti, v přístavech a překladištích, u zemědělských skladů. S obilím se dostává do areálů závodů, které obilí zpracovávají. Roste i na rumišťích v teplejších oblastech. Dává přednost sušším půdám, často písčitém, ale roste i na slaných. Nemá ráda stín. Je to potenciální nepříjemný plevel v oblasti kukuřičné a řepařské. Jako plevel se projevuje např. v Polabí.

Ze semen ambrózie se získává olej, který se používá v lékařství, ve volné přírodě je však významnější její nepříjemné působení jako významného pylového alergenu.

Mahónie cesmínolistá (*Mahonia aquifolium*)

Známý stálezelený keř s lesklými tuhými kožovitými listy, na okraji ostnitě zubatými. Na rozdíl od cesmíny, která má listy jednoduché, jsou listy mahónie lichozpeřené, s třemi páry lístků. Dřevo mahónie je nápadně žluté (dříve se používalo k barvení vlny na žluto). Kvete žlutě, květy se podobají květům příbuzných dřívěnků. U mahónie i dřívěnků mají tyčinky zajímavou vlastnost, dráždivé nitky. Když se klepne do květu, tak se tyčinky přitisknou k pestíku. Kvete hlavně v květnu, plodem jsou kulovité ojíňené tmavomodré bobule (cesmína má plody červené). Běžně jsou semena během zrání napadena hmyzem a zničena, klíčivá a nepoškozená zůstávají obvykle ta, která prošla zaživacím traktem ptáků.

Mahónie pochází ze západu Severní Ameriky a dávno se u nás pěstuje jako okrasný keř. Tuhé listy se využívají např. pro potřeby vazačství, do podzimních a zimních dekorací. V Čechách je pěstována pravděpodobně od roku 1844, hlavně v teplejších oblastech. Pokud u nás někdy omrzá, obvykle dobře obráží. Semena roznášíjí ptáci, kteří se živí bobulemi a mahónie se nenápadně šíří např. v okolí Prahy v podrostu jiných keřů. Jednoletý semenáček bývá 5–10 cm vysoký, ve dvou letech 7–15 cm. Když se rostlina uchytlí, rozrůstá se na stanovišti i zakořeňujícími větvemi. Roste dobře ve stínu i na slunci, na suchých stanovištích i ve vlhčí půdě. Podobně jako dřívěnků je hostitelem rzi travní.

Bobule dozrávají koncem července až srpna a úplně uzrálé jsou méně kyselé a neobsahují mírně jedovatý alkaloid. Dříve se používaly na výrobu marmelád a ovocného vína. Víno a jiné potraviny se také dobarvovaly šťávou z bobulí. Sušení a zpracování bobulí ještě snižuje obsah alkaloidu. Jinak je celá rostlina jedovatá.

Mahónií je mnoho druhů (uvádí se 70 až 110), pocházejí ze Střední Ameriky, tichomořské části Severní Ameriky a z jiho-východní Asie.

RNDr. Jana Möllerová, Praha

POZVÁNKA DO NÁRODNÍHO ZEMĚDĚLSKÉHO MUZEA

Kouzlo zemědělské techniky v kresbách studentů – V.

21. 4 – 12. 6. 2011, NZM Praha

Přímo ve stálé expozici historických traktorů a dalších zemědělských strojů, kterou představuje Národní zemědělské muzeum Praha pod názvem „JEDE TRAKTOR“, se otevřel V. ročník výstavy kreseb posluchačů 2. ročníku studijního programu „Architektura a stavitelství“ Katedry architektury Stavební fakulty ČVUT v Praze. Studenti – autoři zde již tradičně představují své práce, které vznikly přímo v expozicích a při výstavách NZM v minulém roce. Jejich společným znakem je originální autorské vyjádření různých vystavených exponátů, především traktorů, ale i dalších zemědělských strojů a techniky.

Co pamatuje strom a lidé zapomněli?

29. 4. – 30. 10. 2011, NZM Praha

Rok 2011 byl vyhlášen Organizací spojených národů Mezinárodním rokem lesů s cílem zvýšit povědomí a posílit ochranu přírody, trvale udržitelné obhospodařování lesů a vývoj všech typů lesů k užítku současných i budoucích generací.

Národní zemědělské muzeum Praha zahájilo ve spolupráci se státním podnikem Lesy ČR zatím svůj nejrozsáhlejší výstavní projekt v prostorách svého muzea v Praze na Letné v historii. Jeho základní částí je výstava „Co pamatuje strom a co lidé zapomněli“, která je situována do velkého sálu v prvním patře muzea. Návštěvník prochází kmenem stotřicetiletého smrku, v němž se může v decentních sekvencích pohybovat na časové

ose a seznamovat se s historií vybraných lesnických oborů. Návštěvníci si zde mohou prohlédnout také kancelář fořta ze začátku 20. století nebo kancelář současného správce Lesů České republiky. V hlavním sále probíhají rovněž interaktivní doprovodné programy, součástí výstavního projektu je také venkovní expozice „O stromech a o lese“ umístěná v revitalizovaném muzejním dvoře.

V nově otevřených prostorách muzea na prvním a třetím patře jsou instalovány další doprovodné výstavy, např. „Staletí mysliveckých a lesnických uniforem“, největší sbírka historických i současných, českých i zahraničních mysliveckých a lesnických uniforem. Součástí této výstavy jsou i uniformy významných osobností a filmové a divadelní kostýmy lesních a lesnických postav. Jedna z dalších doprovodných výstav, „Vůně dýmu a jehličí“, seznamuje návštěvníky s historií a kouzlem lesních železnic. O práci českých lesníků v zahraničí vypovídá dokumentární výstava „Český les v poušti Negev (Izrael)“. Tradici lesnického školství u nás přibližuje výstava „Střední lesnické školství v České republice“, na které se podílely i naše školy: Střední škola hospodářská a lesnická Frýdlant, Střední lesnická škola Žlutice, Vyšší odborná škola lesnická a Střední lesnická škola Bedřicha Schwarzenberga Písek, Střední škola lesnická a ybářská Bzenec, Střední lesnická škola Hranice, Střední lesnická škola a Střední odborná škola sociální Šluknov, Česká lesnická akademie Trutnov.

Podrobný časový harmonogram projektu najdete na webových stránkách www.nzm.cz

Národní zemědělské muzeum Praha, Kostelní 44, Praha 7, tel.: 233 376 012

110 LET ZAHRADNICKÉHO ŠKOLSTVÍ V BRNĚ

Zahradnické slavnosti 4. června 2011 v Brně-Bohunicích

V tomto roce si připomínáme významné výročí vzniku zahradnického školství v Brně.

K vyvrcholení oslav budou patřit Zahradnické slavnosti konané 4. 6. 2011 za spoluúčasti sesterských škol, předních zahradnických firem působících v regionu a spřízněných institucí. Pro zájemce budou připraveny dokumenty o počátcích, průběhu a současnosti zahradnického školství v Brně-Bohunicích, ukázky zahradnické literatury z dřívějších let i ze sou-

časnosti a působivou formou podaná prezentace současného ovocnictví, sadovnictví, květinářství a zelinářství.

Zahradní slavnost se stane i příležitostí k prohlídce celého školního areálu včetně okrasného parku s řadou stoletých dřevin i k setkání absolventů.

Podrobný článek k historii školy od Ing. Jiřího Práčka i fotografie z oslav si budete moci přečíst a prohlédnout v dalších číslech Zemědělské školy.

STREDNÁ ODBORNÁ ŠKOLA VETERINÁRNA V NITRE OSLÁVILA UŽ 50 ROKOV

Lavicami Strednej odbornej školy veterinárnej v Nitre prešlo počas 50 rokov existencie 5 166 študentov. Vzdelávalo ich 215 pedagógov a staralo sa o nich 285 nepedagogických zamestnancov.

V malebnom, tichom prostredí – na Šindolke pod Zoborom sídli Stredná odborná škola veterinárna v Nitre (SOŠV). V tomto školskom roku si pripomína už polstoročie od svojho vzniku. Pri príležitosti tohto jubilea SOŠV pripravila „dvojdňový“ deň otvorených dverí, kde žiaci spolu s odborným výkladom pedagógov predvádzali svoje vedomosti a zručnosti.

Čas bilancovať

„Päťdesiat rokov v živote človeka je už zrelý vek, v ktorom možno bilancovať a spomínať. Tak ako ľudia, aj firmy či inštitúcie majú vo svojej dlhoročnej histórii chvíle, keď rekapitulujú svoj vývoj,“ hovorí súčasná riaditeľka Edita Križanová. „Tento školský naša škola oslávila 50 rokov od svojho založenia. V začiatkoch ju navštevovalo 25 externe študujúcich žiakov a pracovalo v nej 9 pedagogických a 8 nepedagogických pracovníkov.“ O úspešný chod a existenciu školy sa starali títo riaditelia: Ján Buchel (1960–1984), Jaromír Gábriš (1984–1991) a Jozef Cíbič (1991–2009). V zrkadle spomienok sa vynárajú žiaci, ktorí vrchovitou mierou prispeli k dobrému menu školy, absolventi, ktorí sa veľmi dobre uplatnili a uplatňujú v živote a zastávajú popredné miesta v školstve, vede, na úseku spoločenského či hospodárskeho života.

Vyučujú tri jazyky

„A aká je súčasnosť našej školy? V čase, kedy sa každoročne znižuje počet narodených detí, musí každá škola bojovať o žiakov svojimi aktivitami, zaujímavým učebným plánom, úspechmi a ich propagáciou. Týka sa to aj našej školy. Rovnako ako pred 50 rokmi, aj súčasní žiaci sú plní očakávaní a možno aj obáv z neznámeho, túžiaci po niečom novom a neopakovateľnom.“

V súčasnosti sa 46 pedagogických a 26 nepedagogických pracovníkov venuje 381 žiakom v študijných odboroch agropodnikanie a veterinárstvo,“ pokračuje Edita Križanová. „Od svojho založenia poskytujeme žiakom úplné stredné odborné vzdelanie. Okrem poznatkov zo všeobecno-vzdelávacích predmetov ťažisko výučby spočíva v odborných predmetoch. Štúdium v oboch odboroch trvá 4 roky a končí maturitnou skúškou. Absolventi sú pripravení na štúdium na vysokej škole.“

V súčasnosti výchovno-vzdelávací proces v 1., 2. a 3. ročníku prebieha podľa školského vzdelávacieho programu, ktorý je prispôbený podmienkam školy a vychádza zo štátnych

vzdelávacích programov pre odbory agropodnikanie a veterinárstvo. Štvrtý ročník sa vyučuje ešte podľa starej koncepcie.

„Naša škola nezaostáva ani vo výučbe cudzích jazykov. Od školského roku 2008/2009 vyučujeme odborne anglický, nemecký a ruský jazyk, pričom každý žiak si volí dva z nich. Vedomosti z cudzích jazykov si študenti majú možnosť vyskúšať priamo v krajine, ktorej jazyk sa učia, pri výmennom pobyte a na exkurziách,“ zdôrazňuje riaditeľka školy. „Pri vyučovaní využívame moderné informačno-komunikačné technológie, výpočtovú techniku, internet a interaktívne tabule. Neustále sa snažíme školu vybavovať novým zariadením a novými učebnými pomôckami. V tomto školskom roku máme ambíciu vybudovať kozmetický salón pre psy a mačky a tiež školské voliéry pre psy, nakoľko sa chceme v budúcnosti venovať aj kynológii. Naši učitelia v rámci kontinuálneho vzdelávania neustále zdokonaľujú svoje pedagogické majstrovstvo.“

Študenti z takmer celej republiky

Študenti si svoje teoretické odborné vedomosti majú možnosť overiť v praxi priamo v školskom areáli – vo voliérach s domácimi zvieratami, vo veterinárnej ambulancii a tiež v jednotlivých vysunutých pracoviskách. Patria k nim chovné šľachtiteľské stanice v Žiranoch a v Kolíňanoch, kde chovajú hovädzí dobytok, kone, ovce, bažanty a hydinu. „Do náplne vyučovania praxe pravidelne zaraďujeme rôzne akcie súvisiace s odbornou problematikou. Naši žiaci sa ich zúčastňujú podľa odbornosti – ide napríklad o Dni poľa, Zeleno-oranžový deň, Dni novej techniky, Agrofilm či Agrokomplex. Na výstavu exotického vtáctva a hydiny na AX každoročne pripravujú výstavné haly a voliéry, chodia na odborné semináre a sympóziá, navštevujú veterinárne kliniky, nemocnice a podobne,“ hovorí Edita Križanová. „Keďže naši žiaci, hlavne veterinárneho zamerania, pochádzajú takmer z celého Slovenska, individuálnu odbornú prax vykonávajú prakticky po celom území republiky.“

Pre študentov nitrianskej SOŠV je k dispozícii moderný 7poschodový internát, ktorý ponúka ubytovanie ale aj možnosti na rôzne voľnočasové aktivity, využívanie PC a internetu v Školskom informačnom centre pod vedením odborných pedagógov. K dispozícii sú študentom aj priestory na športovo – rekreačnú činnosť: veľká telocvičňa, malá telocvičňa, posilňovňa, vonkajšie ihriská a priestraná spoločenská miestnosť. Žiaci okrem odborného štúdia majú možnosť získať aj vodičské oprávnenie na skupinu B a T.

Kontakty doma aj v zahraničí

V škole sa viackrát konali krajské kolá stredoškolskej odbornej činnosti a v roku 1999 dokonca celoslovenské finále SOČ. Škola úspešne rozvíja spoluprácu s inými odbornými školami doma aj v zahraničí – v Kroměříži, Českých Budějoviciach, holandskom Zoetermeeri a rysujú sa aj kontakty v Nemecku a v Poľsku.

SOŠV v Nitre v súčasnosti aktívne spolupracuje s viacerými zariadeniami, napríklad s Botanickou záhradou SPU Nitra,

Súkromnou veterinárnou ambulanciou pri SOŠV Nitra, Radarom Poľnofarma Zbehy, Agroservisom Komárno, Štátnym veterinárnym a potravinovým ústavom Bratislava, Detašované pracovisko Nitra, či Centrom výskumu živočíšnej výroby v Lužiankach. K spolupracovníkom školy patria aj Veterinárna klinika na Nábřeží mládeže v Nitre, Vinárske závody Topoľčianky, PD Čakajovce a Dražovce, Bažantnica Štitáre, PD Ivanka pri Nitre, Školský podnik SPU Kolíňany, Agrodvor Pohranice, Agile Malý Cetín a Slovenský zväz drobnochovateľov.

Prezreté z MY Nitrianske noviny

Uplyne 90 let od narodení významné osobnosti...

JAROSLAV MÁRIA DUDEK

ředitel zemědělské školy v Telči, zootechnik, publicista, básník

V historii zemědělského školství najdeme řadu osobností, které se výrazně zapsaly do jeho dění. Jednou z nich byl i Ing. Jaroslav Mária Dudek, nejen vynikající pedagog a zootechnik, ale i člověk řady veřejnosti prospěšných aktivit.

S jeho jménem je spjata především výuka zemědělských oborů na jihozápadní Moravě koncentrovaných na zemědělské škole v Telči. Nebyl sice telčským rodákem, avšak ve zdejší regionu zanechal nesmazatelnou stopu, která záhy přerostla do dalších oblastí naší republiky. Narodil se 15. 5. 1921 v Ostravě. Již od mládí ho přitahovalo zemědělství. Roku 1947 absolvoval Vysokou školu zemědělskou v Brně, posléze v Praze Pedagogický seminář a kurz vysokoškolských asistentů. Nespokojoval se s dosaženými znalostmi, a proto si další vzdělání doplňoval ve školských zařízeních různého typu, např. v dojičské škole v Altenbachu, v hipologickém kurzu Albertovec, v mlékařském kurzu v Kroměříži, vykonal i zkoušky pro funkci soudního znalce v oboru zemědělství, atd. Stal se známým odborníkem především v zootechnice se specializací na chov skotu a koní.

I když ho záhy lákalo věnovat se pedagogické činnosti, rozhodl se nejprve získat potřebnou praxi. A tak před příchodem do Telče pracoval jako odborník v různých zaměstnáních, kupř. jako plemennářský asistent v Moravských Budějovicích. V r. 1953 se dostává do Telče a pro své vynikající odborné znalosti se zde stává ředitelem Učňovské školy, Zemědělské mistrovské školy a Školního statku, institucí navazujících na někdejší hospodyňskou školu vzniklou r. 1922. Záhy poznal, že zemědělské školství je pro tento region nezbytné. Iniciativně se přičinil, že tu byla r. 1958 zřízena Střední zemědělská technická škola, obor pěstitel-chovatel, která se r. 1961 transformovala na ekonomiku zemědělství, v 90. letech se změnila na Střední odbornou školu. Od šk. r. 2004–5 je sloučena s Gymnáziem Otokara Březiny Telč.

Ing. Dudek obsáhl za svého života značné množství oblastí a ve všech vynikl. Do výuky se mu podařilo aplikovat nejmodernější pedagogické metody, které znamenaly, že ze školy odcházely řady absolventů plně se uplatňujících se v zemědělské praxi. Školní statek zaměřený převážně na živočišnou produkci se stal živým kabinetem maximálně doplňujícím teoretickou výukou a dosahujícím nadprůměrných hospodářských výsledků. Rozkvetla i školní zahrada v blízkosti domova mládeže, jejíž okrasná i užitková část výrazně přispívala k dalšímu zvyšování vědomostí a dovedností studentů. Významným Dudkovým počinem bylo rovněž r. 1966 založení školního jezdecké-

ho oddílu a za tím účelem i zřízení jízdnárny v areálu školního státu. Původní záměr pouze pro rekreaci a sportovní vyžití studentů však záhy přerostl ve vyšší dimenzi. Z počátečních regionálních jezdeckých závodů vznikla kolem r. 1970 dlouholetá tradice Zlaté podkovy Zemědělských novin a na zdejších závodisti se představovali jezdci nejen od nás, ale i ze zahraničí.

Přičinil se tak o to, aby byla pro studenty-maturanty pořizována originální umělecká tabla z tvorby známého staroříšského řezbáře Jana Floriána. Tento trend přetrval několik desetiletí a tyto nevšední výtvoři dodnes zdobí interiéry telečské školy. Nelze rovněž nezapomenat, že Ing. Dudek znásoboval svoji pedagogickou práci i činností na Katedře pedagogiky VŠZ Brno při výchově nových adeptů učitelství pro střední zemědělské školství.

S plným nasazením se zabýval i vědeckovýzkumnou činností, a to zejména v chovu skotu a koní se specializací na dědičnost. Za mnohé hovoří i jeho publikační činnost. Především je třeba uvést dílo Speciální chov hospodářských zvířat, které vyšlo r. 1962 jak v nakladatelství SNZ Praha, tak i v SVPL Bratislava. Přínosem pro praxi jsou i desítky jeho publikací, které se týkají výroby mléka a vepřového masa, užitkového křížení prasat, zdrojů výživy skotu, apod. K tomu je třeba přiřadit stovky fundovaných článků v denním tisku, poněkud více v Zemědělských novinách a odborných časopisech v jejich výčtu je i Zemědělská škola, Náš chov, Za vyšší úrodu atd. O živočišné výrobě připravoval i relace do brněnského rozhlasu a televize.

Období působnosti Ing. Dudka je spojováno i s řadou mimoškolních aktivit. Již v r. 1957 založil na škole dívčí orchestr Laděna a divadelní kroužek, které se úspěšně představovaly i v rozhlase a televizi. Ing. Dudek obohatal vlastní tvorbou v venkovského prostředí také naše divadelnictví. Byl i skvělým poet, vydal několik básnických sbírek. Neopomíjel ani hudbu, psal písňové texty, věnoval se volné grafice a sběratelství ex libris. I po svém odchodu na odpočinek v r. 1983 zůstal telčskému školství i kulturnímu dění věrný. Zemřel 16. 2. 2005. V říjnu 2004 obdržel Cenu města Telče.

Ing. Jiří Ptáček, Brno

Uplynulo 130 let od narození významné osobnosti...

RUDOLF TRNKA

„Mezníkem v životě prof. Dr. Trnky je rok 1910. Dne 18. února 1910 byl právě jmenován mimořádným profesorem agrochemie na hospodářské akademii v Táboře. Zde teprve může plně rozvinouti své vědecké schopnosti. Mimo učitelskou činnost plně pracuje na řešení otázky výživy rostlin a náhradě živin a výsledky bádání uveřejňuje v celé řadě vědeckých a populárních pojednání. Snaží se usilovně o zvýšení zemědělské výroby v boru rostlinné produkce a o její zkvalitnění. Současně snaží se o lepší zhodnocení zemědělské prvovýroby technologickým zpracováním v libovarnictví, zvláště však konservaci brambor sušením. Dává podnět k zakládání družstevních sušáren brambor a výsledek jeho snažení je, že již dnes máme v republice 48 parních válcových sušáren...“

Vladimír Frantek, 1950

Stejně jako se „Tábor“ stal životní křižovatkou pro profesora Trnky, stal se jí pro mnoho dalších. Jak známo, tábořská škola byla zakládána (v r. 1866) jako „vyšší zemská hospodářská a hospodářsko-průmyslová škola“ s českým jazykem vyučovacím (druhá škola tohoto typu – s vyučovacím jazykem německým – byla od r. 1856 v Děčíně-Libverdě). Byla tedy nejvyšším učilištěm svého druhu v českých zemích. Toto postavení si zachovala i po změně názvu na vyšší zemský hospodářský ústav (1884) i po přetvoření na Královskou českou hospodářskou akademii v r. 1900 (škola v Libverdě prodělala analogické změny).

Trnkova cesta do Tábořa

Trnkova cesta do Tábořa nebyla jednoduchá. Narodil se 17. dubna 1881 jako syn tesaře-domkáře ve Štěchovicích u Prahy. Absolvoval reálku na Královských Vinohradech a v letech 1900 až 1904 studoval na chemickém odboru české techniky v Praze. Záhy projevoval zájem o badatelskou práci. Prošel pestrou laboratorní praxí. Již jako posluchač chemického odboru v letech 1903 a 1904 pracoval v mykologických laboratořích prof. Karla Kruise (1851–1917). Po složení druhé státní zkoušky nastoupil do pivovaru ve Stehelčovsi u Kladna jako technický kontrolor provozu. Dne 1. října 1904 se stává asistentem profesora chemicko-technologických předmětů na české polytechnice v Praze, Františka Štolby (1839–1910). Během jednoroční asistentury zpracoval svou disertační práci na téma Dělení berylia od hliníku. Na jejím základě byl připuštěn k rigorosu a 4. 7. 1905 promován, jako jeden z prvních, doktorem technických věd.

Po dosažení doktorátu pracuje dál v mykologických laboratořích prof. Kruise a současně v laboratoři organické chemie prof. Emila Votočka (1872–1950), krátkou dobu též jako výpomocný asistent u prof. Julia Stoklasy. V letním semestru r. 1905 studoval u věhlasného německého agrochemika-pedologa prof. Dr. Alfreda Mitscherlicha (1874–1956) v rálovci (Königsberg), což předznamenává jeho definitivní profesní orientaci. Dne 1. ledna 1906 se stal asistentem při stolici geologie, mineralogie, pedologie a meteorologie u prof. MUDr.

Alfreda Slavíka na české technice. (MUDr. A. Slavík, 1847–1907, vystudoval chemii a medicínu v Praze. Dosáhl doktorátu medicíny (1873), od začátku se však věnoval intenzivně geologii a posléze pedologii. V roce 1883 se stal prvním docentem pedologie u nás, a to na Českém stavovském učilišti v Praze. V této funkci působil plných 20 let. Vedle toho od roku 1890 suploval mineralogii a geologii při České vysoké škole technické v Praze a po 4 letech se stal profesorem těchto oborů.)

Po roce (1.1.1907) opouští Dr. Trnka techniku a přechází do pedologického oddělení technické kanceláře zemědělské rady v Praze. Začíná jako výpomocný technik, rok na to byl jmenován definitivním inženýrem adjunktem-pedologem. V této funkci zůstává do konce r. 1908, kdy po smrti Ing. J. Klaudiho (1861–1908) přebírá po něm vedení rolnicko-lučebního ústavu zemědělské rady. Ve spolupráci s nástupcem prof. Slavíka, profesorem půdoznalectví a meteorologie Ing. Josefem Kopeckým, se mimo jiné podílí na zpracování prvních pedologických map u nás. Rok 1910 představuje, jak již v úvodu zdůrazňuje doc. Frantek, pro Dr. Trnku další významný mezník (po jmenování mimořádným profesorem agrochemie se 1. října 1916 stal profesorem řádným). Otevírají se mu nebývalé možnosti k samostatné vědecké práci, neboť po řediteli Dr. Farském, který v r. 1909 odešel do výslužby, přebírá laboratoře i ostatní dlouhodobě budovaná technická zázemí hospodářské akademie v Táboře.

Proti „nedůstojnému směru obchodu“

Vedle pedagogické a badatelské práce, po vzoru „úctyhodné činnosti všech svých předchůdců a žijících ještě kolegů“ našel Dr. Trnka oblast, která tehdejšímu zemědělci začínala povážlivě znepříjemňovat život i práci a pro učitele byla dosud „popelkou v interestu jeho“. Jako jeden z prvních upozorňuje na

Rudolf Trnka

naléhavou potřebu „ochrany konsumenta zemědělského před nesolidním obchodem“.

Mimo jiné učinil tak rozhodným způsobem také v Časopisu škol zemědělských v zemích koruny české, roč. 1911 (XI), str.34–35. Při porovnávání ochrany zemědělce-spotřebitele věcí „zaručujících jemu zdar či nezdar vlastní práce, ano i jeho existenci“, s nelibostí konstatoval, že není dosud učiněno „téměř ničeho po stránce zákonné“. Přitom naopak „zákon potravní může stihnouti i zcela nevědomky do sporného případu zavlčeného zemědělce-prvovýrobitele potravin, jen aby další konsumenty byli prosti a zabezpečeni před všelikými ztrátami“. Velmi neblahé poznatky získal již jako správce výzkumné rolnicko-lučební stanice Zemědělské rady v Praze. Nesolidní obchody se týkaly umělých hnojiv (zejména Thomasovy strusky) a krmiv (kostních mouček a tzv. výživných prášků pro dobytek). Cena zaplacená zemědělcem byla o 100 až 600 % vyšší než skutečná hodnota dodaného hnojiva, u výživných prášků v některých případech více než o 1000 %. Stejně výsledky zaznamenal u vzorků, které mu v r. 1910 poslal k rozboru kolega Reich. Ceny byly „pravým podváděním rolnictva a jeho vydíráním“. Ušetřeny nebyly ani ostatní kraje, jak ho přesvědčily výsledky rozborů z Pošumaví, jižních i severních Čech.

V důsledku toho apeloval důrazně na kolegy-učitele, aby „zjistivše podobné případy, nebo vůbec pochybnosti nějaké objevivše, neobtěžovali se podepsanému zprávu zaslati i vzorky ve skleněných lahvích zapečetěné, aby se vším důrazem mohlo se vystoupiti proti tomuto nedůstojnému směru obchodu a na základě fakt pak, aby se přikročilo ku rázné nápravě cestou zákonných ustanovení“. Tuto službu nabídl „zcela bezplatně, ale nutno zjistiti firmu dodávající, cenu hnojiva a okud lze i jeho množství“. Jak závěrem zdůraznil, nešlo mu jen o to, usvědčit nepoctivé obchodníky a firmám solidním umožnit existenci, ale především zamezit ztrátě důvěry široké zemědělské veřejnosti v tyto „novodobé pomůcky ku zvýšení intenzity hospodářské“.

Člen prvního pedagogického sboru Vysoké školy zemědělské v Brně

Úspěšné působení v Táboře bylo spolehlivou zárukou odborné i pedagogické úrovně daného jedince, a v době formování prvního pedagogického sboru nově zřízené Vysoké školy zemědělské v Brně také pozvánkou do jeho řad. To je případ i profesora Trnky. Profesorem agrochemie se stává 17. září 1919. Bylo třeba vynaložit hodně úsilí, než se podařilo připravit podmínky pro řádnou pedagogickou a vědeckou činnost. Kromě agrochemie přednášel také analytickou chemii kvantitativní a také biochemii pro lesníky. Pracuje intenzivně v laboratoři i na ústavních pozemcích. Zakládá rovněž četné pokusy i praktických zemědělců téměř na celé Moravě a později i na školním pokusném statku v Žabčicích (do správy VŠZ Brno přešel dnem 1. července 1925). Věnoval se zejména strojeným hnojivům, ale také některým problémům technologickým z oblasti lihovarnictví, konzervárenství. Výsledky práce popularizuje v posluchárně, v rozhlasu i v denním tisku.

Vedle mnoha populárních článků v denním tisku jeho publikační činnost vykazuje přes 150 prací vědeckých a odborných. Dopisuje do 25 specializovaných časopisů českých, německých, anglických a francouzských. Pro naučné slovníky zpracoval přes 500 hesel. Poznal téměř celou Evropu, během 13 studijních cest do ciziny navštívil mnoho vědeckých ústavů i škol svého oboru. Účastnil se 8 mezinárodních kongresů chemických, pedologických, zemědělských a průmyslu strojených hnojiv v Praze, Drážďanech, Londýně, Římě, Paříži, New Yorku a dvou sjezdů českých lékařů a přírodopýtců v Praze. Byl členem řady odborných korporací i vědeckých společností, včetně Československé akademie zemědělské.

Po druhé světové válce našel svůj ústav zničený, začínal vlastně znovu. Ve vědecké práci navázal na „svá“ předchozí témata. Nebylo mu však již dopřáno mnoho, 20. ledna 1950 náhle jeho životní dráha končí.

Ing. Josef Rozman, CSc., Moravská Třebová

Působíště Rudolfa Trnky – hospodářská akademie v Táboře

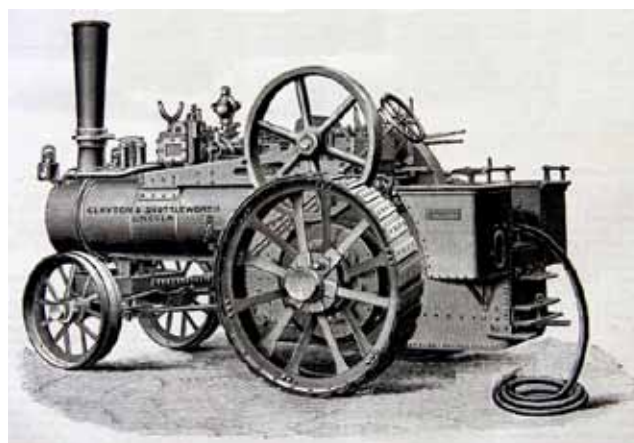
VÝVOJ ZEMĚDĚLSKÉHO STROJÍRENSTVÍ A VÝROBY HOSPODÁŘSKÝCH STROJŮ

v českých zemích od poloviny 19. století do vzniku Československé republiky, 7. díl

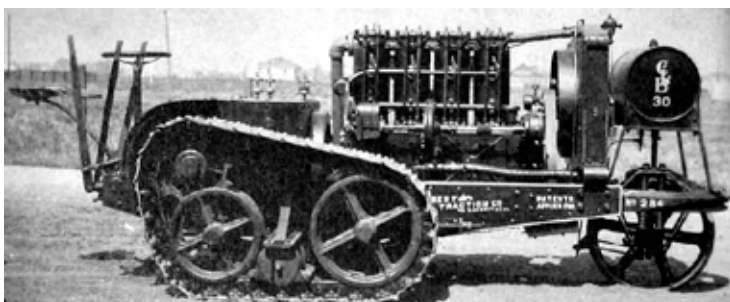
Četné hospodářské výstavy podporovaly soutěže hospodářských strojů v jednotlivých kategoriích a byly pak mocnou pobídkou pro rozvoj české výroby. Velmi důležitou úlohu hrály v té době již i Veřejné ústavy ke zkoušení hospodářských strojů.

Mlátička firmy Claython and Shuttleworth (1892)

Tahač C+S, 8k firmy Claython and Shuttleworth (1892)

Autotraktor Best (1915)

Sotva však nastalo první zklidnění, které vyvolalo objevení a výroba spalovacích motorů, komplikovala se otázka hnací síly nanovo. Byla to elektřina, která vstoupila do služeb zemědělské, hospodářské techniky a otevřela cestu novému výrobnímu programu v zemědělství.

**Ing. Petr Novák, CSc.,
Praha**

Tento seriál vycházel na pokračování od listopadového čísla Zemědělské školy.

Z ČLÁNKŮ, KTERÉ NALEZNETE V PŘÍŠTÍM ČÍSLE

- Další směřování vyššího odborného školství
- Postřehy z 3. mezinárodní vědecké konference „Sociální pedagogika v souvislostech globální krize“
- Čelaď pestricovitě jako netradiční didaktický materiál vo výučbe biológie na strednej škole
- Novinky z vědy a výzkumu
- Informační servis – zastoupení Evropské komise
- Den Země na Střední škole zemědělské a ekologické v Žatci
- Zemědělská soutěž v Horkách nad Jizerou
- Olympiáda zemědělské mládeže ve Frýdlantu
- Soutěž žáků oboru vzdělávání Cukrář v ISŠ Jesenice
- Pozvánka Katedry zoologie a antropologie FPV UKF v Nitre na spoločné poznávanie krás Škótska a Anglicka
- Pozvánka na odborný veletrh zahradnických a zelinářských technologií do Vídně

OBSAH

Jak správně používat digitální informační zdroje.....	3
Z jednání Výkonné rady Asociace.....	4
Zemědělská škola na řece Bystřici.....	5
Celostátní soutěž žáků zemědělských škol v Bystřici n. Pern.	7
Další vzdělávání dospělých na školách.....	11
Byl zahájen projekt „Zvýšení odborných kompetencí učitelů v profilových zemědělských předmětech“.....	11
Metodická pomůcka – v oblasti Kontroly podmíněnosti (CC) a rizika postihů za jejich neplnění.....	12
Medzinárodní konference e-twinning 2011.....	16
Problematika chovu slepic v klecích v EU.....	16
Partnerství v Belgii.....	17
Ak chceme být úspěšní, bez biologie sa nezaobídeme.....	17
Bezpečnosť a kontrola potravín.....	18
Důraz na morálku.....	19
Piate výročie programu Zelená škola.....	20
Dostihová škola na exkurzi v Anglii.....	21
Opočenské aktivity.....	21
Soutěž Tesař 2011.....	22
Neobhospodařované pozemky.....	22
Pozvánka do Národního zemědělského muzea.....	24
110 let zahradnického školství v Brně.....	24
SOŠ veterinárna v Nitre oslávila už 50 rokov.....	25
Jaroslav Mária Dudek.....	26
Rudolf Trnka.....	27
Vývoj zemědělského strojírenství, VII. díl.....	29

REDAKČNÍ RADA

Mgr. Tatiana Belová, SPPK Bratislava
PaedDr. Mária Benedikovičová, MP SR Bratislava
Ing. Jaromír Beneš, Školní statek Opava
Mgr. Otakar Březina, Česká zemědělská akademie Humpolec
Ing. Mária Debrecéniová, Ph.D., Agroinštitút Nitra
Ing. Ludmila Gočálová, MZe ČR Praha
Ing. Petr Hienl, ÚZEI Praha
PhDr. Aleš Hradečný, Praha
Ing. Zorka Husová, NÚOV Praha
Ing. Marcela Chreneková, SPU Nitra
Ing. Ludmila Kováčiková, Agroinštitút Nitra
Ing. Emil Kříž, Ph.D., IVP ČZU Praha
doc. PhDr. Dana Linhartová, CSc., ICV MU Brno
Ing. Mária Múdra, ZSŠP Rakovice
Ing. Helena Psoťová, Úrad NSK Nitra
PaedDr. Anna Sandanusová, Ph.D., UKF Nitra
Ing. Václav Stránský, MZe ČR Praha

K ilustraci na obálce: Žlutá orpingtonka – Gelbe Orpingtons, těžké masné plemeno anglického původu (podle anglického města Orpington); kráva plemene Jersey – Jersey, drobnější, vysokoužitkový skot anglický – podle stejnojmenného ostrova v průlivu La Manche.

Vybráno z publikace: Lehrbuch der Landwirtschaft auf wissenschaftlicher und praktischer Grundlage von Dr. Quido Krafft – Učebnice zemědělství na vědeckém a praktickém základu od Dr. Quida Kraffta, Berlin, Verlagsbuchhandlung Paul Parey, 1921

CONTENTS

How to correctly use digital information resources.....	3
Proceedings of the Executive Board of the Association of Educational Establishments for the development of rural space.....	4
Agricultural school on the river Bystřice.....	5
Nationwide competition of students of agricultural schools in Bystřice nad Pernštejnem.....	7
Further education of adults at schools in collaboration with the Ministry of Agriculture.....	11
The project „Enhancing professional competencies of teachers of profiled agricultural subjects“ has been started.....	11
Methodical instrument - tool for decreasing measures of disagreements in the field of Cross Compliance (CC) and risks of sanctions in case of non-fulfilment.....	12
The International Conference E-Twinning 2011.....	16
Hens in battery cages and the EU.....	16
The Secondary Crafts School in Jaroměř enters into a partnership in Belgium.....	17
If we want to be successful, we cannot do without biology.....	17
Food Security and Control – Conclusions of the Conference.....	18
Stress on ethics	
Periodic editorial from the Agricultural Chamber of the CR.....	19
The fifth anniversary of the programme Green School at the Secondary Polytechnical School in Liptovský Mikuláš.....	20
The excursion of the Czech Racing School in England.....	21
Opočno's Activities.....	21
The competition Carpenter 2011.....	22
Unfarmed lands – a space for invasive plant species.....	22
An invitation to the National Agricultural Museum.....	24
110 years of the horticultural education in Brno.....	24
The Secondary Veterinary School in Nitra has celebrated 50 years of its existence.....	25
Jaroslav Mária Dudek – director of the Agricultural School in Telč, zootechnician, publicist, poet.....	26
Rudolf Trnka – prominent personality of agricultural education....	27
Development of agricultural engineering and manufacture of farm machinery.....	29
Botanical garden – exposition of Tatra's nature.....	

BOTANICKÁ ZÁHRADA

Expozícia tatranskej prírody

Nachádza sa na severovýchodnom okraji Tatranskej Lomnice a rozprestiera sa na ploche 3,2 hektára v nadmorskej výške 850 m. Prináša možnosť poznávať a pozorovať pestrú kvetenu a dreviny Tatier.

Poslanie botanickej záhrady je záchrana a zachovanie genofondu vzácných a ohrozených taxónov tatranskej flóry a sprostredkovanie poznania tatranskej prírody a jej aktívna ochrana. Predstavuje viac ako 280 taxónov flóry Tatier – karpatské, západokarpatské, tatranské endemity a subendemity, glaciálne relikty, zriedkavé a ohrozené druhy osídľujúci rôzne biotopy.

V marci začínajú v Expozícii tatranskej prírody v Tatranskej Lomnici kvitnúť prvé kvety. Symbolom prichádzajúcej jari je v týchto nadmorských výškach podbeľ liečivý a šafran karpatský. Pritom ako jediný v tomto čase rozkvitá aj krík lykovec jedovatý. Mnohé zriedkavé druhy rastlín zostávajú pred zrakom turistov skryté, pretože ich stanovištia sú od značkových turistických chodníkov vzdialené. Ide napríklad o vzácný mak

tatranský, skalokrásku pyrenejskú či trávničku alpínsku. Vičenec horský sa v Tatrách prirodzene nachádza dokonca len v jednej lokalite. V botanickej záhrade však možno všetky tieto druhy vidieť na jednom mieste. Oplatí sa navštíviť ju práve v máji a júni, keď kvitne drvivá väčšina tatranských rastlín.

V Expozícii tatranskej prírody sa nachádza aj malá geologická plocha a pamätné miesto venované tým,

ktorí presadzovali a uskutočnili myšlienku Tatranského národného parku. Roku 1952 Naradenie zboru povereníkov o TANAP uložilo Správe TANAP zriadiť botanickej záhrady, r. 1987 bol začiatkom výstavby expozičie, r. 1989 výsadbou prvého alpína, roku 1992 bola otvorená prvá časť pre verejnosť.

Botanická záhrada otvára svoje brány 8. mája!

Časopis vydávají

Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Mánesova 75, 120 56 Praha 2
Agroinstitút, Akademická 4, 949 01 Nitra

Adresy redakcí

ÚZEI, Slezská 7, 120 56 Praha 2
tel.: 222 000 439, e-mail: krajickova.alena@uzei.cz
Redaktorka: Ing. Alena Krajíčková

Agoinstitút, Akademická 4, 949 01 Nitra
tel.: 037/7721802, 107, fax: 037/7721742, e-mail: horvathova@agroinstitut.sk
Redaktorka: Ing. Zuzana Horváthová

www.agronavigator.cz

Časopis vychází 10× ročně (září – červen), cena výtisku je 20 Kč, roční předplatné 200 Kč
Objednávky časopisu zajišťuje česká redakce a slovenská redakce na svých adresách
Sazba a tisk ÚZEI Praha

47816 ISSN 0044-3875 (Print), ISSN 1803-8271 (Online)

Agroinstitút Nitra
štátny podnik

MÁJ V KALENDÁRI – KVĚTEN V KALENDÁŘI

- 2. 5. Mezinárodní den ptačího zpěvu
– Medzinárodný deň vtáčieho spevu
- 8. 5. Svátek matek – Deň matiek
- 9.–15. 5. Týden lesů – Týždeň lesov
- 15. 5. Mezinárodní den rodiny
– Medzinárodný deň rodiny

- 18. 5. Mezinárodní den muzeí
– Medzinárodný deň múzeí
- 29. 5. Den koní – Deň koní
- 31. 5. Světový den bez tabáku
– Svetový deň bez tabaku
- 31. 5. Den otvírání studánek
– Deň otvárania studničiek

